REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc în ADMINISTRAȚIUNE în Brașov și la următórele Birourĭ de anunciurĭ:
In Viena: M. Dukes Nachf. Max. Augenfeld & Emerich Lessner. Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppeliks Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Karolyi & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. — Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Duminecă 12)

„GAZETA“ iese în fiăcare di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de *Duminecă* 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de *Duminecă* 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 64.—Anul LXIII. Brașov, Duminecă 19 Martie (1 April). 1900.

Ațîțările banffyste.

De când clica fostului ministru-președinte Banffy și-a ridicat érăși capul, de când pe tóte căile, în dietă și afară din dietă, ea pune bețe în róte ministrului-președinte Szell, căruia baronul Banffy nu-i póte ierta nicĭ-odată, că l'a resturnat în mod rușinos, de-atuncĭ s'a început o agitație nouă în contra naționalităților și mai ales în contra Românilor.

Mai întâiŭ ómenii lui Banffy au adus érăși în camera ungurésca cestiunea naționalităților, numai și numai ca sĕ lovéscă în politica lui Coloman Szell, susținênd, că acésta e de vină, că agitațiunea naționalităților nu numai, că n'a încetat, dér a prins nouă putere. Scim, cât de mult s'a apĕrat ministrul-președinte Szell contra acestor învinuirĭ, arătând, că și ținta lui e față cu naționalitățile tot aceeașĭ, ca a premergĕtorilor sĕi. Și în adevĕr nicĭ nu s'a petrecut nimic sub Szell, ca sĕ ne facă sĕ credem, că acum ar sufla un vênt mai lin pentru naționalitățĭ. Dimpotrivă, intrigile și ațîțările clicei banffyste, sub masca periculului, ce ar amenința maghiarismul din partea naționalităților, vor face încă, ca raporturile guvernului cu popórele nemaghiare sĕ devină mai încordate chiar, decât au fost sub stăpânirea lui Banffy.

Avem deja un șir de esemple, cum ațîțările diarelor banffyste înveninéză tot mai mult atmosfera, alarmând și agitând pe Maghiarĭ contra Românilor, Sașilor, Slovacilor etc. Noua fóiă a lui Banffy, „Magyar Szo“, anume înființată pentru a lupta contra lui Szell și a-i submina posițiunea, născocesce pe fiăcare di sciri de sensație, cu intențiunea de a arăta, cum s'ar resvrĕti naționalitățile contra statului ungar în urma „politicei greșite“ a lui Szell.

Așa de-odată s'a dat alarma în numita fóiă, că deputațiĭ sașĭ, carĭ au eșit din partida guvernului încă de pe când era Banffy la cârmă, au format un nou club dietal naționalist, strigând: Etă unde au ajuns lucrurile sub Szell!

Când colo ce sĕ vedĭ, deputatul Bruckner, președintele „clubului Sașilor“, declară, că acest club a fost înființat încă în 1898 sub Banffy, ér foile oficióse ale guvernului spun, că clubul a fost înființat pentru a combate politica violentă de naționalitate a lui Banffy. Așa-dér, dic ele, nu Szell, ci Banffy e de vină, că astădĭ esistă un club german în dietă. Firesce, că, ca sĕ mulcoméscă opiniunea publică maghiară agitată, aceleașĭ foi adaugă, că lui Coloman Szell îi va succede de sigur sĕ facă din membrii clubului Sașilor „cetățenĭ bunĭ și cinstițĭ unguresci“.

Și mai mult strigă însĕ diarele de luptă ale lui Banffy în contra Românilor. Ca întotdéuna, nu se sfiesc a născoci cele mai marĭ minciunĭ, numai și numai pentru a pute ațîța contra lor și tot-odată a pute lovi în guvernul Szell. Pentru acest scop nu se sfiesc de a declara chiar și pe metropoliții și episcopii noștri de resvrĕtitorĭ contra statului și Dumnedeu mai scie ce.

Dilele acestea organul lui Banffy a strigat în contra metropolitului Mihalyi, susțiind, că ar fi făcut o adevĕrată conjurație cu dușmanii Maghiarilor pentru a împedeca, ca scaunul apostolic al Romei sĕ încuviințeze cererea pentru introducerea liturgiei maghiare la greco-catolicii din Bacĭ-Bodrog etc. Spre scopul acesta ar fi arangiat chiar trimiterea unei marĭ deputațiunĭ la Roma și altele.

Fóia bisericéscă din Blașiŭ a desmințit tóte aceste faime, dér fóia lui Banffy ațîță mai departe, cu tóte, că ar trebui sĕ scie, că deși nu face parte din nicĭ o conjurație, metropolitul Românilor unițĭ nu póte nicĭ-odată consimți la uneltirile cu liturgia maghiară, carĭ nu țintesc, decât numai la maghiarisare.

Dér se leagă de tóte fleacurile agenții fostului ministru-președinte, făcênd dintr'un țînțar armăsar numai sĕ-șĭ ajungă scopul, turburând apele, ca Banffy sĕ pótă în ele pescui érăși puterea, de care s'a despărțit așa de greu.

Acum au aflat agitațiunile un nou nutremênt, și adecă grozava indignare și penibila sensațiune, ce se pretinde, că a făcut'o în Budapesta discursul de recepțiune ținut de episcopul Nicolae Popea în Academia Română despre Metropolitul baron Șaguna, pe care l'a serbătorit cu cuvinte calde.

Și scițĭ cine a fost acest baron de Șaguna? A fost, ne spun foile șoviniste, acela, care a ațîțat la 1848 rescóla Românilor în contra Ungariei, acela care a chiămat pe Rușĭ în Ungaria.

Noi scim, că rescóla dela 1848 a ațîțat'o Kossuth cu ai sĕi, ér pe Rușĭ i-au chiămat în țéră aristocrațiĭ ungurĭ printr'o petiție subscrisă de 30 din ei. Dér ce le pasă argaților șoviniștĭ de adevĕrul istoric. Ei vor sĕ ațîțe și puțin le pasă cum și cu ce.

Sĕ fim dér cu băgare de sémă, căcĭ abia încă suntem la început și de aci încolo ațîțările au sĕ ia proporțiunĭ tot mai marĭ. Avem firma speranță, că acestea nu vor strica, decât numai celor, carĭ le pun la cale cu atâta rĕutate.

Revista politică.

În adunarea estra-ordinară a comitatului Sibiiu, ținută Mercurĭ în 28 Martie n., a venit pentru a doua óră în discusiune **afacerea Iancu**. Se scie, că în adunarea trecută dela 29 Sept. 1899 d-l Dr. Nic. *Comșa* din Seliște a fost înaintat o interpelație în acéstă afacere și a cerut intervenirea vicespanului la minister pentru pedepsirea procurorului din Alba-Iulia, care a vĕtĕmat amintirea săntă a lui Iancu. Atuncĭ nu s'a fost dat rĕspuns la interpelație și a urmat sĕ se deie acum. Interpelatorul Dr. N. Comșa împiedecat a lua parte la adunare, D-nul advocat Dr. Amos *Frâncu* și-a însușit interpelația și a presentat'o ca interpelație independentă a sa, cerênd sĕ i-se dea rĕspuns.

Urmând rĕspunsul *vicișpanului*, acesta a declarat, că nu se simte dator a înainta o adresă ministrului de interne, deóre-ce Iancu nu și-a desfășurat înainte cu 50 de anĭ activitatea sa pe teritoriul comitatului Sibiiu. Încât pentru vĕtămarea memoriei lui Iancu din partea procurorului din Alba-Iulia, vicișpanul declară, că el nu e în stare de a influința justiția și, că e trébue celor pe carĭ îi privesce, ca décă au vre-o plângere contra tribunaluluĭ, séu a procurorului, sĕ se foloséscă de calea legei la forurile judecătoresci mai înalte.

D-l Dr. Amos *Frâncu nu luă la cunoscință rĕspunsul vice-șpanului*, care arată o absolută lipsă de simț față de o cestiune, ce atinge în mĕsură așa de mare onórea națională a poporului român. Declară, că membri românĭ ai adunării își reservă dreptul de *a propune ei înșiși congregațiunei*, ca sĕ reclame la forurile superióre după *mĕsurĭ, pe carĭ vicișpanul le refusă*. — După-ce fișpanul-președinte dise, că rĕspunsul vicișpanului nu este supus votului congregațiunei, incidentul s'a închis.

*

Sĕptĕmâna acésta **dieta ungară** a sfîrșit desbaterea budgetului pe 1900. Pe cât de lungĭ au fost desbaterile asupra budgetului de interne, agricultură, comerciu și în parte și al instrucțiunei, pe atât de scurte au fost la budgetele ministeriului de honvedĭ și finanțe. Graba acésta la urmă, se esplică așa, că apropiindu-se sĕrbătorile Pascilor, guvernul voiesce cu orĭ-ce preț sĕ aibă budgetul votat, căcĭ după Pascĭ se închide sesiunea de față și până la vacanțele de vară mai sunt de resolvat multime de cestiunĭ, proiecte de legĭ etc.

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

Chindia.

Stau acum pe-o buturugă
Și mĕ uit prin văi,
Nu-i mai mult decât de-o fugă
Până 'n deal; și par'că-i óste
Cum se vĕd în șir pe cóste
Sutele de clăi.

Împrejurul meu învie
Tóte câte sunt,
Ce de joc și veseliă,
Când e sórele la tócă!
Ĕtă-le, sărind se jócă
Undele de vênt.

Una printre clăi s'ascunde;
Umblă pe furiș,
După ea mai multe unde,
Fuge care mai de care,
Dér' cotind, gonita sare
Repede 'n tufiș.

Tóte 'n câmp acum s'adună
Crângul rĕscolind,
Ér' frundișul sună, sună,
Dér' pe când alérgă céta,
Ĕt'o, din tufiș șireata
Ese hohotind.

Es, cu capul dat pe spate,
Sóțele-i spre văi;
Rĕsvrătesc întunecate,
Brasdele de fên, se 'ncurcă
Printre spinĭ și érăși urcă
Cósta printre clăi.

Și mereu așa colindă
Dealurile 'ntregĭ,
Și 'n sfêrșit, când e s'o prindă
Tóte cad pe ea de-odată,
Din grămada 'ncĕrată
Nu le mai alegĭ.

Multe gurĭ acum se 'ngaimă,
Vălmășag nespus;
Paiele din câmp de spaimă,
In vêrtej acolo prinse
Se rotesc și jócă 'mpinse
Se ridică 'n sus.

Liniștite 'n urmă tóte
Tac și stau pe loc.
Nu sciu, de-obosite póte,
Orĭ aleg prin Ugă-Bugă
După cine sĕ mai fugă
Intr'al doilea joc.

Că 'n curênd încep sĕ salte
Pe sub tei; și cern
Florĭ de tei din crăngĭ înalte.
Loc făcêndu-le sĕ trécă,
Erbĭ și florĭ pe câmp s'apléca,
Spicele s'aștern.

Ér' din teiu privind la ele,
Ispitițĭ de joc,
Nisce pui de rĕndunele
Și-au uitat mâncarea 'n gură:
Jocul ăsta nu-l sciură!
Ceriule, fă loc!

Unu 'ncepe acum sĕ-șĭ bată
Aripile 'n vênt,
Ĕtă-i toțĭ acum de-odată
Ciripind în dărĭ senine:
Ér' pe sus pe-acolo-i bine,
Nu ca pe pĕmênt!

Și se 'ncinge-o veseliă,
Tóte sar mereu,
Florĭ și ierburĭ din câmpiă,
Vênt și florĭ și rĕndunele —
Vesel, de-așĭ putea cu ele
M'așĭ juca și eu!

Gâtul mierlele 'ntindêndu-l
Nicĭ nu mai ajung
Sĕ rĕsufle — așa li-e gândul
La ce vĕd, la câte-ascultă,
Și 'n uimirea lor cea multă
Șueră 'ndelung.

Ververița de mirare
Când e 'n vêrf de fag,
Când p'un ram, când p'altul sare,
După cum mai bun e locul
Printre crengĭ sĕ vadă jocul
Cel așa de drag.

Ĕtă-i epurii, nebunii,
Córne 'n cap își pun,

Dincolo în **Austria** mişcarea politică s'a transplântat din parlamentul central, care cum se scie e amânat, în **dietele provinciale**, carî s'au deschis aprópe tóte la începutul acestei săptămânî. Intre acestea se află şi *dieta Bucovinei*, care a fost deschisă Lunî. Pe deputaţii românî bucovinenî îi aşteptă acum o luptă grea, ce au s'o pórte în sfatul ţerii pentru apĕrarea românismului. Anul acesta mai ales a fost un an de grele încercărî pentru fraţii noştri din Bucovina; loviturî după loviturî a căpĕtat causa românismului în acea ţerişóră şi ḑi bună şi senină n'au avut fraţii noştri de când în fruntea ocârmuirii stă faimosul Bourguignon. In Bucovina limba şi cultura română e prigonită; biserica e pângărită; în averile strămoşescî, carî formézā fondul religionar, se rĕsfaţă strĕinii şi duşmanii românismului. E firesc dér, ca în astfel de împrejurărî poporul românesc din Bucovina sĕ privéscă cu încordare la deputaţii sĕi, dela carî aşteptă sĕ apere interesele lui în mod vrednic. Gazetele fraţilor noştri din Bucovina îndémnă pe deputaţii românî sĕ fiă la culmea chemării lor, căcî poporul românesc are rane adêncî, carî trebue vindecate şi carî de vor mai sângera mult, au sĕ-l ducă în prăpastia desnădăjduirii. Deputaţii sunt aleşii nĕmului, ḑice fóia poporală a fraţilor noştri din Bucovina, acum li-a sosit vremea, căcî când şérpele îşî întinde veninoşii colţî sĕ te muşce de inimă şi sĕ te omóre, n'ai decât sĕ-i sdrobescî capul; când volnicia turbată şi nebună umblă sĕ te sugrume, n'ai decât sĕ te aperî din tóte puterile.

*

Dintre evenimentele, ce se petrec înafară, este de o deosebită însemnătate vorbirea, ce a ţinut'o ministrul afacerilor strĕine *Bülow* la desbaterea comisiunei financiare asupra proiectului pentru **sporirea flotei germane de rĕsboiu**. Se scie, că de vre-o doi anî guvernul german face încordărî marî de a realisa dorinţa lui şi mai ales a împĕratului, cu privire la sporirea flotei de rĕsboiŭ. Fiind însĕ vorba de ḑecî şi sute de milióne, proiectul a întimpinat în diferite rêndurî oposiţia cea mai înverşunată. Aşa se vede însĕ, că proiectul va fi totuşî votat definitiv. In favorul lui a rostit contele *Bülow* în şedinţa de Mercurî a comisiunei financiare un discurs puternic, accentuând, că sporirea flotei este de caracter curat defensiv, (de apĕrare), dér a declarat în acelaşî timp, că au crescut fórte tare frecările politice în lume şi Germania vré sĕ fiă gata în tot momentul de a pedepsi pe cel ce ar cuteza sĕ o atingă. Impĕratul şi guvernul vréu sĕ întărĕscă flota germană în aşa grad, încât sĕ pótă sta tot-déuna faţă cu puterea marinei englese, care aḑi este cea mai bine desvoltată. — Discursul lui Bülow a făcut pretutindenî adêncă impresiune.

*

Dintre statele resăritului european afară de Muntenegru **Bulgaria** este, care stă mai aprópe de **Rusia**. În timpul din urmă principele Ferdinand şi guvernul din Sofia umblă mereu sĕ între în voia şi graţia împĕrăţiei rusescî şi a puternicului ei Ţar. Apropierea Bulgariei de Rusia a mers aşa de departe, încât după scirile mai nouĕ principele Ferdinand ar avé de gând sĕ ia în căsĕtoriă pe o mare-ducesă rusĕscă. Se ḑice chiar, că de dragul acesteia, principele ar fi gata sĕ trécă dela catolicism la ortodoxism. Scirea acésta s'a desminţit, ce-i drept, din Sofia, dér după cum stau lucrurile aḑi tocmai cei din jurul principelui cred, că în curênd acesta va pleca la Petersburg, ér călĕtoria lui se aduce în legătură cu planul de căsĕtoriă.

Rĕsboiul dintre Burî şi Englesî.

Mórtea generalului Joubert.

Pe câmpul de rĕsboiŭ din Africa nu s'au început încă marile lupte hotărîtóre între cei doi inimicî. In decursul acestei săptămânî au fost însĕ câteva ciocnirî mai neînsemnate între ei, carî aprópe tóte s'au sfîrşit cu isbânda Burilor. Unuia dintre generalii burî, Olivier, i-a succes sĕ spargă cordonul engles şi cu 6000 de ómenî sĕ mérgă la Kroonstadt, unde se află pentru acum lagĕrul de căpetenia al Burilor.

Armata principală englesă stă încă şi aḑi tot la Bloemfontein, de unde n'a mai făcut nicî un pas înainte, căcî lord *Roberts*, comandantul suprem engles, nu póte sĕ părăsĕscă Bloemfontein înainte de-a fi potolit şi mulcomit pe Burii oranjenî, carî n'au încetat încă de a spera în victoria causei lor.

Intr'aceea *rĕscóla Africanderilor* din colonia Cap se lăţesce tot mai tare şi lord *Kitchener*, care a fost trimis sĕ sugrume mişcarea acésta, n'a prea făcut ispravă mare. In *Transvaal* Burii folosesc tăcerea armelor pentru a-se pregăti de luptele marî ce-i aşteptă. Preşedintele *Krüger* voesce sĕ pună capitala Pretoria în stare de apĕrare, şi după scirile din urmă el a dat ordin, ca cele mai multe edificii din *Iohannesburg* sĕ fiă subminate, ca la cas de lipsă sĕ pótă fi aruncate în aer.

Preşedintele statului Oranje, *Steyn*, a dat o circulară ca rĕspuns la proclamaţiunea lordului Roberts. In circulara acésta el ḑice, că Anglia a urmărit faţă cu cei ce s'au opus scopurilor ei în Africa, politica desbinării şi prin desbinare a subjugării. Incă înainte de a-se începe rĕsboiul în faptă, Anglia, ḑice el, a voit sĕ atragă la sine statul liber Oranje prin promisiunî, ca astfel desbinându-l de Transvaal sĕ-şî uşureze problema încorporării republicelor. Dér Burii n'au fost înşelaţi de conducĕtorii lor. Inimicul voesce acum din nou sĕ producă certe şi desbinărî între Burî, împărţind premii printre trădătorî şi laşî. Dér nicî cu acésta nu va ajunge la nimic. E drept, că inimicul a acupat capitala statului liber, *rĕsboiul însĕ nu e pierdut.*

*

In acestea momente de cea mai mare cumpănă pentru sórtea şi viitorul Burilor, a căḑut din mâna lor arma cea mai puternică: vitézul lor general, eroul neînfrânt şi neînfricat, sufletul şi inima lor *generalul Joubert au murit.* Nu glonţul l'a culcat la pămênt, nicî sabia séu baioneta nu i-a scurtat firul vieţii. In luptele marî şi gloriόse, ce le-a câştigat faţă cu inimicul sĕu, glonţul şi baioneta l'au ocolit, pericolele i-au sburat tot-déuna pe de-asupra capului, mórtea cu arma în mână par'că s'a speriat sĕ-l atingă, căcî provedinţa altă mórte i-a hotărît lui Joubert. O bólă grea l'a smuls pe o ḑi, — şi tocmai în momentul cel mai critic pentru poporul sĕu — din mijlocul vitejilor sĕi soldaţî, şi ducêndu-l în sînul familii, i-a scurtat aicî, Marţî spre Mercurî nóptea, firul vieţii.

Cine scie, décă mormêntul lui Joubert nu va fi în acelaşî timp şi mormêntul libertăţii Burilor? Cu el de-odată s'a îngropat nu numai un simplu muritor, ci speranţe marî şi încrederî adêncî, căcî geniul militar al lui Joubert a făcut, după cum vĕḑurăm, minunî.

Dér Burii sunt un popor cu frica lui Dumneḑeu, dela mic până la mare ei se închină înaintea voinţii Celui ce domnesce de-opotrivă asupra păcii şi a rĕsbóielor. Pe cel pierdut îl vor plânge Burii şi-l vor jeli în tabĕră, în jurul armelor încărcate, dér tocmai din acestea lacremî póte încă sĕ rĕsară flórea aurită a libertăţii.

Inmormêntarea lui Joubert s'a făcut cu mare pompă în Pretoria şi osĕmintele lui vor fi depuse spre vecînică odihnă în pămêntul moşiei lui familiare din Wakkerstrom. Se ḑice, că înainte de agoniă, Joubert şi-a mai îndreptat încă-odată privirea cătră cei ce-l încunjurau, şi a esclamat: *„Nu vĕ perdeţi încrederea, isbânda va fi a vóstră! Luptaţi, şi veţi învinge!“*

*

După mórtea lui Joubert, preşedintele *Krüger a luat comanda supremă* peste tóte trupele Burilor. Krüger a adresat trupelor un manifest, în care cu mişcătóre cuvinte le face cunoscută mórtea celui mai mare beliduce al lor. El ḑice între altele, că pierderea acésta, ce-i drept, nu se póte repara, dér lovitura, ce li-a trimis'o Dumneḑeu, nu le va sgudui credinţa. Şi Joubert a fost condus şi insufleţit numai de convingerea, că Burii luptă pentru libertatea, neatêrnarea şi drepturile lor; acestei convingerî a putut el sĕ mulţămĕscă atâtea victorii frumóse, şi convingerea acésta îi va conduce pe Burî şi acum, ca sĕ respingă pe inimic de pe pămêntul patriei câştigat cu atâta sânge. Desastrele din timpul din urmă sunt numai o încercare trimisă de Dumneḑeu. Şi Evreii au trebuit sĕ pribegéscă 40 de anî prin pustiă, până când în fine Dumneḑeu i-a lăsat sĕ biruéscă pe inimic. „Póte că şi pe noi — sfîrşesce Krüger manifestul sĕu — ne vor aştepta multe şi marî încercărî; dér décă ne încredem în Dumneḑeu, décă suntem pĕtrunşî de credinţa, că *causa dréptă nu póte sĕ cadă*, şi décă fiă-care din noi îşî face datoria cu consciinţă, atuncî chezĕşuesc cu mântuirea mea viitóre, care este mai presus decât tóte fericirile din lume, că *vom învinge!* Amintirea lui Joubert sĕ vĕ conducă, faptele lui sĕ vĕ însufleţéscă şi iubirea lui de patriă sĕ vĕ fiă stea conducĕtóre!“

Recepţiunî la Academia Română.

Lunia trecută s'a deschis sub preşedinţa M. S. Regelui şi A. S. R. Principelui României sesiunea ordinară a Academiei Române. A fost o şedinţă festivă, solemnă, în care s'a făcut recepţiunea noului membru al Academiei, a P. S. Sale Episcopului Nicolae *Popea* din Caransebeş. La órele 1 şi jumĕtate d. a. se anunţă sosirea M. S. Regelui şi a A. S. R. Principelui României. Suveranul şi Principele Moştenitor au fost întimpinaţî de d-l Dr. Istrati, ministru al instrucţiunei şi de membrii Academiei. După câte-va cuvinte ale d-lui P. Poni, preşedinte al Academiei, M. S. Regele ţinù un lung şi frumos discurs prin care, între altele, anunţă, că face Academiei o donaţiune de mare importanţă: un manuscris în limba francesă al secretarului lui Vodă Ypsilanti, abatele comite d'Hauterive des-

---

Stau în douĕ labe unii,
Alţii peste cap s'aruncă.
Sturḑii hohotesc pe luncă,
Şi de rîs nebun

Pitpalacu 'n grâu sughiţă,
Ér' nepoţii lui
După mama cea pestriţă,
Mai pestriţî ca ea la pene,
Sprintenî fug prin buruene
Doi-spre-ḑece pui.

Şi mereu se 'ncinge jocul,
Până pe 'nsĕrat —
Şi e plin de rîset locul,
Plin de cântec deal şi vale.
Câte-un nor drumeţ pe cale,
Curios şi el

Stă pe loc acolo 'n naltul
Ceriului privind.
Pleac'apoi. Dér' vine altul.
Nu sciu ce gândesce norul,
Dér' atotstăpânitorul,
Sóre 'n ceriu zîmbind,

Ca un moş privind nepoţii,
Ḑice: „Aşa băeţi!
„Veselî şi la joc cu toţii!
„Pentru asta-mî place mie,
„Truda mea de-o vecînicie
„Sĕ tot nasc vieţi!“

G. Coşbuc.

Jurămêntul strîmb.

„*Sĕ nu jurĭ strîmb în potriva deaprópelui tĕu*“. Aceste vorbe le audim adese-orî dela preot în biserică şi le scim şi noi de-a rostul, că le ḑicem tot-déuna, de câte-orî ḑicem cele 10 poruncî ale lui Dumneḑeu. Dér nu toţî ne gândim la ele, că sunt cuvinte dumneḑeescî, sunt poruncî dumneḑeescî, şi cel ce nu ţine poruncile dumneḑeescî nu umblă bine nicî în astă lume, nicî în cealaltă. Că sĕ luăm numai bine séma, de nu împlinim şi numai poruncile cele de jos, omenescî, câte nĕcasurî vin asupra nóstră; d. e. o poruncă omenéscă ḑice: „feciorul, care nu-i bun de cătană, trebue sĕ slujéscă pe împĕratul“. Şi cei mai mulţî ascultă acésta poruncă, se supun ei, şi — când le vine porunca, lasă sat, casă, părinţî, neamurî, prietinî şi merg de slujesc pe 'mpĕratul. Şi-a împlinit anii de slujbă, de are ḑile vine acasă voinic, şi n'are cu nimenea nicî un nĕcas, e de toţî cinstit, că toţî sciu, că a împlinit porunca împĕrătéscă. Se întêmplă însĕ, că cineva nu împlinesce porunca acésta, ci — când ar fi sĕ mérgă la óste, el apucă plaiul, te mirĭ încătrău. Şi se crede scăpat. Dér rĕu se înşélă. Că el nu are pace şi odihnă până pune mâna pe piept. Nicî pomană sĕ mai cuteze a întra în satul lui, între prietinii şi neamurile lui, la părinţii şi fraţii lui, că îndată ce ar cuteza sĕ între, l'ar înzgârda „cei cu pene“ şi vai şi amar de ḑilele lui ar fi.

Ĕtă pentru o poruncă mică, poruncă omenéscă, cât nĕcas trage bietul creştin, că, bine că-i poruncă împĕrătéscă, dér şi împĕratul numai om este; dér acum cel ce calcă o poruncă dumneḑeéscă, póte rĕmâne óre nepedepsit? Póte-i fi inima lui liniştită? Nicî poveste!

*

Am cunoscut în tinereţele mele la noi în sat un om, numele lui era Pavel Pricină. Era „din ómenî“ şi era gazdă bună, dér era omul naibii, sĕ nu-ţî fi făcut de lucru cu el, că rar era omul, care sĕ o fi putut scóte la cale cu el; era omul pricinei, de aceea „Pricină“ l'a şi poreclit satul, şi Pricină i-au ḑis până a pus mânile pe piept, şi la copii lui le ḑice satul: copiiĭ lui Pricină.

Pricină ăsta avea multe treburî prin sat şi, când nu avea, îşî făcea el însu-şî, că nu era sănĕtos, când nu avea ceva afacere de pricină prin cel sat mare, cum e şi satul nostru.

Şi, când nu avea afacerî de ale lui, se mestecа în afacerile altora;

pre relaţiunile politice şi economice interne şi esterne ale Moldovei în secolul trecut.

M. S. Regele, terminând vorbirea sa, a dat cuvêntul P. S. Sale Episcopului Popea, care şi-a ţinut apoi discursul de recepţiune vorbind despre viaţa şi faptele fericitului Metropolit br. de Şaguna. I-a rĕspuns d-l Dim. Sturdza, făcênd o asemĕnare între cei doi marĭ Metropoliţĭ ai Românilor din veacul al 19-lea, fericiţii Veniamin Costache al Moldovei şi Andreiŭ Şaguna.

Pentru diua de erĭ, Vinerĭ, a fost anunţată o nouă recepţiune la Academiă, despre care cetim în foile bucurescene următórele: Vinerĭ, 17 Martie v. la ora $1^1/_2$ p. m., Academia Română va ţiné sub preşedinţa M. S. Regelui şedinţă solemnă în localul ei din calea Victoriei. A. S. R. principele României va asista la acéstă şedinţă. D-l *Constantin Erbiceanu* profesor la universitate, va ţiné discursul sĕu de recepţiune (primire) despre *„Viaţa şi scrierile Protosinghelului Naum Rîmniceanu“*. D-nul Dim. Sturdza va rĕspunde la acest discurs.

Vin potop!...

Cine vin? — Jidanii!

Aşa ne spun foile ungurescĭ, carĭ nu se încăldesc prea tare de neamul lui Iacob şi Levi.

Vorba e, că din *România* au început sĕ emigreze Jidanii în masse compacte, cei mai mulţĭ luându-şĭ calea spre Asia-mică şi în Turcia, unde li-se dă, dice-se, din partea guvernului terenurĭ şi nu li-se face nicĭ un fel de greutate. Numai din Bucurescĭ, spun foile, vor pleca după Pascĭ 6000 de Jidovĭ îndreptându-se spre Turcia. Mulţĭ dintre aceştĭ emigranţĭ se duc cătră Galiţia.

Din diarele maghiare aflăm acum, că o parte fórte însemnată din aceştĭ „Jidovĭ rĕtăcitorĭ“ trec graniţa pe la Predeal şi-şĭ caută noua „patriă“ aicĭ în Ardeal. Ei însĕ nu se stabilesc atât prin oraşe, cât mai ales pe la sate, unde, — dice o foie din Budapesta — îi poţĭ vedé cum apar cu feţele lor strĕine. La gara din Braşov sosesc di de di familii numeróse de Jidanĭ, dér nu se opresc aicĭ, ei merg mai departe şi se resfiră prin tóte părţile Ardealului.

De sine înţeles, că chiar şi Ungurii, cărora li-a mers vestea, că sunt primitorĭ şi binevoitorĭ faţă cu elementul jidovesc — încep acum sĕ se sperie şi ei de acéstă „descălecare“, ér foile lor atrag luarea aminte a guvernului din Pesta sĕ fiă pe padă şi sĕ caute a pune piedecĭ acestui potop. Destul au Ungurii de lucru cu imigrarea jidovéscă galiţiană, — dice de pildă „Bud. Hir.“, — de ce dér sĕ sufere a-se repeţi acésta şi la graniţa ardelénă?

Mai este apoi şi altă primejdiă. Potopul acesta jidovesc va aduce cu sine crescerea miseriei şi sĕrăciei, căcĭ noii veniţi vor lua din gura poporului şi cea din urmă bucătură, ce i-a rĕmas.

SCIRILE DILEI.

— 18 (31) Martie.

Prelegerĭ economice. Reuniunea economică română dela Orăştiă a ţinut până acum *şése prelegerĭ economice* prin comune. Prelegerea a şésea s'a ţinut Dumineca trecută, în 25 Martie, în comuna *Balşa.* Trimişĭ din partea comitetului au fost d-nii Ioan *Mihaiŭ* şi Ioan *Moţa*, carĭ ambi au ţinut poporului vorbirĭ pline de poveţe folositóre. Pledându-se cu acéstă ocasiune şi pentru înfiinţarea unei însoţirĭ de credit pentru întêmpinarea trebuinţelor de împrumuturĭ mai micĭ, poporul s'a declarat bucuros învoit şi gata a-şĭ da ajutorul pentru înfiinţarea unei asemenea însoţirĭ sătescĭ de banĭ. Astfel stând lucrul, adunarea a fost în fine declarată ca adunare de constituire şi, după ce poporului i-s'au cetit şi esplicat statutele din punct în punct, s'a ales direcţiunea din preoţii: Nic. Damian (Balşa), Ios. Bogdan (Mada), Bas. Glodean (Ardeu), I. Crişan primar şi P. Todea cantor (Balşa). In comitetul de supraveghiare a fost ales d-l Nic. Todea şi 8 membri ţĕranĭ: 4 din Balşa, câte 2 din Ardeu şi Mada. Cassar a fost ales d-l înv. I. Lucăcel. Centrul însoţirei este comuna Balşa. Membrii au a plăti câte 50 coróne, de-odată séu în rate lunare de câte 1 cor. Dintre Românii din Balşa s'au înscris între membri aprópe 50, din Ardeu au promis a-se înscrie 20—30 şi tot cam pe atâţĭ şi din Mada şi din Almaşe. — Din partea aceleaşĭ reuniunĭ se va ţiné mâne, Dumineĉă, a 7-a prelegere economică în Şibişel, ér în cealaltă Dumineĉă, 8 Aprilie n., va urma a opta prelegere în Turdaş, cu care se va încheia seria începută în iérna acésta.

Starea sănĕtăţii episcopului Popea. Mai multe diare bucurescene anunţă, că P. S. Sa episcopul Popea, în urma unei rĕcelĭ, ce şĭ-a atras'o dilele trecute, zace greu bolnav la otel Metropole. „România Jună“ în numĕrul sĕu cel mai nou asigură însĕ, că episcopul nu sufere de pleurezie, ci de un simplu junghiŭ în partea stângă a peptului şi că se află acum înafară de orĭ-ce pericol. Acelaşĭ diar ne spune, că Prea Sânţia Sa a fost visitat de Metropolitul-Primat, de Metropolitul Moldovei, de Episcopii de Rîmnic şi Argeş, de ministrul plenipotenţiar al Austro-Ungariei d-l Pallavicini, de adjutantul regal colonel Priboianu în numele M. S. Regelui, de preşedintele Academiei P. Poni, de Iosif Vulcan şi Dr. Felix. Episcopul Popea e căutat de d-l Dr. Petrini-Galaţĭ, care, spre a fi deplin liniştit, i-a interdis a mai primi visite particulare. Urăm Prea Sânţiei Sale grabnică însănĕtoşare!

Un accident nenorocos i-s'a întêmplat, după cum află „Tribuna“ din Sibiiu, d-lui Eugeniu de Mocsonyi. Voind sĕ călĕtoréscă dela moşia sa din Capolnaş la Făget, 'i-s'au spăriat caii şi au rĕsturnat trăsura. D-l Eugeniu Mocsonyi, greu rănit, a fost dus la locuinţa contelui Szirmay şi pus sub îngrijire medicală. Dorim d-lui Mocsonyi sĕ-l vedem cât mai curênd deplin restabilit.

Un binefăcĕtor. Din comuna Şilimeghiŭ, comitatul Sĕlagiului, ni-se scrie: Bunul poporan de aicĭ *Florea Coacĭ* a dăruit pe séma s-tei bisericĭ un loc în comună în preţ de *două mii corone şi o casă* pentru locuinţa preotului. Acest generos dar a umplut de bucuriă inimile tuturor credincioşilor românĭ din Şilimeghiŭ, carĭ sub conducerea zelosului lor preot, d-l Stefan Sabo, abia cu mare greu mai pot susţiné şcóla confesională. Fapte milostive, ca ale bunului Florea Coacĭ, însufleţesc însĕ pe popor şi-l întăresc în credinţa, că Dumnedeu le va ajuta sĕ iese învingĕtorĭ. O, de-ar avé mulţĭ imitatorĭ!

Pentru masa studenţilor dela şcólele medii şi superióre din Braşov au întrat următórele contribuirĭ:

a) *Pe lista nr. 157:* N. N. ***50 coróne.***

b) *Pe l. nr. 12* (colectant d-l paroch gr. or. din Tárlungenĭ): *cu totul* ***10 coróne,*** şi anume: Radu D. Pasĕre 4 cor., G. Pasĕre 4 cor., Dimitrie Manole paroch 2 cor. (an de an).

c) *Pe l. nr. 192* (colectant d-l director al băncii „Mielul“ din Poiana), *cu totul* ***27 coróne,*** şi anume: „Mielul“ cassă de împrum. 20 cor., N. Branga 2 cor., Ilie Georgescu 1 cor., I. Prodan 1 cor., Nic. Păţa 1 cor., Ilie Dobrotă 2 cor.

d) *„Bocşana“* instit. de credit în Bocşa: ***20 coróne.***

— Esprimăm cele mai vii mulţămite pentru aceste nobile darurĭ: *Direcţiunea şcólelor.*

Jubileul Metropolitului Moldovei. La 6 Iulie 1900, I. P. S. Sa Metropolitul Moldovei şi Sucevei Iosif Naniescu, îşĭ serbéză jubileul de 25 anĭ dela suirea sa pe tronul eparchiei Metropoliei Moldovei şi Sucevei în locul decedatului Metropolit Calinic Miclescu. Cu ocasiunea acelui jubileu, preoţii din Iaşĭ constituindu-se într'o societate, vor organisa în acea di serbărĭ clericale cât se póte de frumóse. Societatea preoţilor va face cadou Inaltului prelat o mitră, o mantiă şi o cârje de valóre mare. Vor asista delegaţiunĭ de preoţĭ din tote părţile.

Adunare amânată. Adunarea generală a Asociaţiunei pentru sprijinirea învĕţăceilor şi sodalilor românĭ din loc, din incidentul înmormêntării regretatului L. Maximilian, — *nu se va ţiné mâne*, Dumineĉă 19 Martie v.

Şedinţă publică. Dumineca viitóre la órele 3 p. m. va fi şedinţa publică a celor două societăţĭ de lectură dela gimnasiu („Ioan Popasu“) şi şcólele comerciale în sala cea mare a gimnasiului român din loc. Şedinţa promite a fi fórte interesantă şi credem, că publicul român din loc şi jur nu va întârdia a da atenţiunea cuvenită acestei producţiunĭ a tinerimei nóstre şcolare.

Necrolog. Despre regretatul *Laurenţiu Maximilian*, comisar de poliţiă în Braşov, care a încetat din viaţă după un morb greu Vinerĭ înainte de amédĭ, primim următórele date biografice: Laurenţiu Maximilian, fiiul cel mai mare al preotului Maximilian din Stupinele Braşovului, a împlinit în Octomvre anul trecut 46 de anĭ. După ce a absolvat gimnasiul român din loc, a mers la Academia de drept din Sibiiu, ér de aicĭ la Universitatea din Budapesta, unde a depus esamenul de stat juridic. Terminând studiile de drept, s'a întors acasă şi la 17 Decemvre 1878 a fost numit practicant la magistrat (primăriă). In 8 Sept. 1879 înaintă la postul de vice notar suplent la oficiul orfanal orăşenesc şi peste un an deveni definitiv. La 27 Nov. 1880 trecù la poliţiă ca comisar provisor, ér peste o lună ajunse comisar de poliţiă definitiv. La 30 Decemvre 1896 înaintă la rangul de I. comisar de poliţiă. Indată-ce a întrat în serviciul primăriei, 'i s'a predat serviciul de translator pentru limba română şi a fost însărcinat cu purtarea proceselor verbale ale adunărilor representanţei comunale, în limba română, ca limbă protocolară pe lângă cea germană. Intotdéuna Laurenţiu Maximilian a dovedit în funcţiunea sa cea mai mare punctualitate şi acurateţă, ceea ce a făcut sĕ fiă stimat de superiorii sĕi ca şi de toţĭ, carĭ veniau în atingere cu el. Pe lângă tóte însuşirile sale laudabile, era Român cu inimă însufleţită pentru binele şi înaintarea neamului sĕu. — Fiă-i memoria binecuvêntată!

Recunoscinţă. Dela d-l învĕţător Petru *Cipou* din Luncşóra primim o călduróśă scrisóre de mulţumită la adresa d-lui *Alesandru L. Lăzurian*, inginer în Bucurescĭ, şi a d-lui *Iosif Sângeorzan*, inginer în Sinaia, carĭ în anul trecut au binevoit a abona pentru d-sa şi pentru alţĭ învĕţătorĭ numerii de Dumineca ai „Gazetei Transilvaniei“. D-nii dăruitorĭ amintiţĭ mai sus, sunt rugaţĭ a lua la cunoscinţă acéstă scrisóre de recunoscinţă, pe care lipsa de spaţiŭ ne împiedecă a-o publica în întregimea sa.

Vitele cornute din Ungaria şi esposiţia din Paris. „Corespondenţa de Budapesta“ face cunoscut, că guvernul ungar a renunţat la proiectul pentru trimiterea vitelor cornute la esposiţia din Paris, cu tóte că primirea acestor vite în esposiţia vitelor a fost în urmă admisă. Causa acestei ultime hotărîrĭ din partea guvernului ungar a fost disposiţia introdusă, ca vitele sĕ fiă supuse unei supraveghérĭ sanitare timp de 10 dile, ceea-ce ar face, ca în acest timp de 10 dile şi cu timpul de călĕtoriă în total aprópe 3 sĕptĕmânĭ, ele nu pot fi hrănite în mod sistematic, pentru-ca ele sĕ se pótă presenta în condiţiunĭ dorite la esposiţia de vite, care se va deschide la 7 Iunie st. n.

Audiţiune de musică vechiă religiósă. Dumineca s'a ţinut la institutul teo-

---

colo se punea ca pricepĕtor de lucru, dincolo se înfunda ca martor, de ceea parte iscodea ceva gâlceavă între vecinĭ, destul, că fără afacerĭ de gâlceavă nu l'am vĕdut nicĭ când. Îl cunosceau şi judecătorii şi puţin credĕmênt dau pe vorbele lui, mai numai când le întăria prin jurămênt.

Fiind firea lui aşa, se feriau de el toţĭ ómenii de omeniă, cu tóte că era gazdă, precum am mai spus. Dér într'un sat de ómenĭ nu sunt toţĭ cu fire de ânger, mai sunt şi cu fire de drac, şi între aceştia avea el prietinĭ bunĭ, avea fraţĭ de cruce.

Cu prietinĭ de aceştia omora el de multe-orĭ vremea pe la jidanul, mai bĕnd vinars, mai stând în minciunĭ şi pândind după gâlcévă.

Aşa fiind odată la jidanul în boltiţă, se întêmplă de vine acolo un om strein, un drumeţ, sĕ-şĭ cumpere ceva, ca drumeţii. Şi după ce-şĭ cumpărà, puse pe masa jidanului o bancnotă de dece, sĕ-şĭ tragă jidanul din ea cât făcea têrgaşul, şi ce întrece — sĕ-i dea înapoi. Şi luà jidanul bancnota şi o puse bine şi prinse a-i numĕra banii, sĕ-i dea înapoi drumeţului. După-ce gătà de numĕrat, dise jidanul aşa: „uite, om de omeniă, têrgaşul d-tale face 50 de crucerĭ, aci mai ai 4 fl. şi 50 înapoi; bine-i?“

„Dér cum sĕ fie bine, dise drumeţul, dóră bancnota mea a fost de dece“.

— „Ba a fost de cincĭ!“

— „Ba de dece!“

— „Ba de cincĭ!“

— „Ba de dece!“

— „Pavele, dice atuncĭ jidanul, dumniata eştĭ de aci din sat, eştĭ om ales, eştĭ de legea dumisale, spune d-ta de a fost bancnota de dece, cum dice d-lui, orĭ a fost de cincĭ, cum dic eu?“

— „De cincĭ a fost, omule, nu te nebunì, că dóră eu am vĕdut'o, şi cunosc numĕruşele, că am fost cătană până dincolo de ţéra Praisului“.

— „Sĕ fi fost cătană până dincolo de ţéra dracului, tot nu ai drept. Că dóră eu sciu ce banĭ am avut, şi ce banĭ am dat, că nicĭ n'am avut numai bancnota aceea de dece, de cincĭ nicĭ una; aceea mi-a fost mai mică, şi nu-s prunc sĕ nu cunosc banii, că cu banĭ umblu de vre-o 40 de anĭ“.

— „Cu ce umbli, cu ce nu umbli, astă-dată n'ai drept. Am vĕdut eu cu ochii mei bancnota că-i de cincĭ, şi jupânul ţi-a dat bine înapoi“.

— „Bine ţi-am dat, omule, numai d-ta n'ai băgat de sémă ce bancnotă mi-ai dat“.

— „Da cum trăsnet sĕ nu bag de sémă, că dóră nu-s beat, că n'am băgat beutură 'n gura mea, de nu ţiu minte de când“.

— „Orĭ ai băgat, orĭ ba, hârtia a fost de cincĭ“.

— „Ei, vedĭ bine, vorbiau cam tare, ca ómenii când se pricinesc, şi în larma lor se adunară mai mulţĭ ómenĭ. Nimerì şi primarul aci şi cercà sĕ facă pace. Dér pace era greu de făcut, că omul ţinea, că a pus pe masă o hârtiă de dece, ér Jidanul cu Pavel Pricină spuneau, că hârtia a fost de cincĭ“.

I-se părea primarului, că lucrul nu-i curat; simţea el, că Jidanul e înţeles cu Pricină sĕ frigă pe strein, decĭ îi chiămà pe toţĭ trei la primăriă. Acolo aprinse două luminărĭ şi dise streinului:

Poţĭ d-ta jura, că bancnota a fost de dece?

— „Pot, domnule primar, cu inima curată pot jura, că de dece florinĭ a fost bancnota, dér eu nu jur nicĭ pentru o sută; fără de jură d-lor, că a fost numai de cincĭ, stee-le în gât, eu nu mai cerc nicĭ o dreptate, nicĭ o despăgubire“.

— „Juraţĭ voi, că bancnota omului a fost de cincĭ, orĭ îi dai, Jidane, încă cincĭ florinĭ d-sale?“

— „Vai de mine, cum sĕ-i dau eu din o bancnotă de 5, têrgaş de 50 cr. şi pe de-asupra 9 fl. 50 cr.

logio din Bucuresci, calea Rahovei, o audițiune de musică vechiă religiósă. Măestrul Chiriac, dela capela română din Paris, a arangiat pentru acéstă audițiune o simfoniă de melodii vechĭ ale bisericei nóstre. Audițiunea a avut un deplin succes. Corul alcătuit de elevii seminariștĭ și condus de d-l Chiriac, a fost escelent. Au asistat la acéstă audițiune amêndoi Metropoliții, ministrul cultelor, etc.

Conferența dela cercul militar. D-l veterinar, căpitan *Boboc*, a ținut Joi séra la cercul militar din Bucuresci o conferență scientifică, vorbind despre *Maleina și întrebuințarea ei în diagnosticarea răpciugei cailor.* Au asistat: M. S. Regele, A. S. R. prințul Ferdinand și numěroșĭ ofițerĭ superiorĭ. D-l căpitan Boboc a arătat, că bóla cailor numită răpciugă, e fórte periculósă întrucât nu presentă simptome visibile și se póte transmite și la ómenĭ. Din acéstă ultimă causă, au murit: locotenentul Filitis, veterinarul Preoțescu, studentul Olteanu, Dr. Asador etc. Prin injectarea cu maleina a cailor, se pot cunósce simptomele răpciugei și decĭ ómenii se pot feri de contractarea acelei bóle, pe lângă, că se scapă de mórte atâția cai. D-l căpitan Boboc a fost viu felicitat de M. S. Regele și de Alteța princiară, la sfîrșitul conferenței.

Măestru zidar român. Suntem rugațĭ în interesul înaintărei meseriilor între Românĭ a publica următórele rêndurĭ: Ioan Leucă, stabilit cu locuința în comuna sa natală Rotbav (Vereșmart) de lângă Brașov, după-ce s'a perfecționat în meseria sa, făcênd praxă și primind instrucțiunĭ la un inginer de frunte din Brașov, și după-ce a depus esamenul recerut, a primit diplomă pentru a esercia liber meseria. D-l Leucă, care a lucrat și la Bucuresci mai multe planurĭ de zidăriă, este în posițiă de-a lua în întreprindere pe garanță orĭ-ce lucrare în branșa sa, precum bisericĭ, șcóle și alte zidirĭ publice și private, putênd compune și esecuta orĭ-ce planurĭ de clădire. Aceia dintre noi, carĭ au lipsă de asemenea măeștri, pot conta cu încredere la d-l Ioan Leucă. — *D.*

Părințĭ cu 29 de copii. Din Oradea mare se scrie, că într'o comună bihoreană locuită de Românĭ se află un proprietar cu numele Andreiu I. Taska, care s'a căsătorit înainte cu 30 de anĭ cu o fată de 16 anĭ, frumósă și sănětósă. Din acéstă căsětoriă 'i s'a născut anul trecut al 27-lea copil. Nicĭ unul dintre aceștia n'a murit; 9 sunt fetițe, 18 băețĭ. Atâția însě n'au fost de ajuns; nevasta i-a mai născut acum doi gemenĭ. Taska se vede, că a început a se pune pe gândurĭ, căcĭ a adresat Majestății Sale o scrisóre rugându-se de „puțin ajutor“ căcĭ dóră „cincĭ feciorĭ ai lui îl slujesc pe Majestatea Sa în armată“.

Concert. Duminecă séra în 19 Martie (1 Aprilie) musica militară va da un concert în restaurantul dela redută. Inceputul la $7^1/_2$ óre séra. — *Musica orășenéscă* va cânta mâne séră, Duminecă, la otel „Europa“. Incepuputul la $7^1/_2$ óre. Intrarea 60 banĭ.

Un filantrop român.

Sâmbăta trecută a încetat din viață în Bucuresci ***Tache P. Anastasiu,*** fost senator, deputat și prefect al județului Tecucĭ. Decedatul, care a ajuns etatea de 63 de anĭ, era ofițer al „Corónei României“ și comandant al „Stelei României“ și era distins și cu mai multe ordine strěine. A lăsat o avere de peste 4 milióne de lei. Lunĭ, s'a deschis la tribunalul Ilfov testamentul lui Tache Anastasiu, prin care se institue *legatără universală* asupra întregei sale averĭ *Academia Română* din Bucuresci. Academia este însě îndatorată: 1) Sě întrețină pe moșia Călmățui o școlă primară de băețĭ, ai cărei institutorĭ vor fi numițĭ de ministerul instructiunei și vor fi plătițĭ la fel cu cei ai Statului. De preferință vor întra în acéstă școlă băețĭ de țěranĭ de pe moșiile defunctului. 2) In palatul dela Țigănescĭ, unde odinióră logofătul Conachi scria versurile sale, se va înființa o școlă de meserii, agricultură séu comerț, după cum va crede mai nemerit Academia. Elevii, ce se vor distinge, vor fi trimișĭ ca bursierĭ în străinătate. Casa din Tecucĭ va trece în proprietatea comunei. Soției sale îi lasă o pensiune viageră de 24,000 lei pe an. Ca esecutor testamentar a fost desemnat d-l C. Cociaș.

Generósa faptă a acestui filantrop român arată nobleța sentimentelor sale patriotice și naționale. Rěmășițele lui pămêntescĭ au fost depuse în biserica Sf. George. Marțĭ au fost transportate de aicĭ, după un serviciu religios, celebrat de Metropolitul-Primat, la gara de Nord spre a fi conduse până la Tecuciŭ și de aicĭ la comuna Țigănescĭ, unde se va face înmormêntarea. In biserica Sf. George s'au ținut mai multe discursurĭ, d-l D. Sturdza și P. S. Aurelian au vorbit în numele Academiei Române și a administrației creditului fonciar rural, din care făcea parte, ér d-l C. I. Stoicescu a vorbit în numele clubului liberal al cărui membru era rěposatul. In fine d-l N. Saveanu a vorbit în numele amicilor acestuia. In conductul până la gară premergea carului funebru un car acoperit cu corónele cele mai bogate. Tache Anastasiu a avut o înmormêntare démnă de un binefăcetor și patriot cu inimă, cum a fost dênsul. Resplata cea mai frumósă însě îi va fi recunoscința posterității.

Aniversarea proclamării regatului român.

Marțĭ, 14 Martie v., 101 tunurĭ, trase în revěrsatul dorilor, au vestit Bucurescilor aniversarea proclamării regatului. La órele 10 jum. diminéța, un Te Deum s'a oficiat la s-ta Metropoliă de către I. P. S. S. metropolitul-primat, încunjurat de înaltul cler. La acest serviciŭ divin se aflau de față: d-l G. Gr. Cantacuzino, președinte al consiliului de miniștri, împreună cu toțĭ d-nii miniștri; mai mulțĭ PP. SS. episcopĭ; d-nii președințĭ ai corpurilor legiuitóre, d-nii președințĭ, procurorĭ generalĭ și procurorĭ ai înaltelor curțĭ de cassațiă, de compturĭ și ai curței de apel; mai mulțĭ domnĭ senatorĭ și deputațĭ; casele civile și militare regale; d-nii generalĭ aflațĭ în garnisónă; d-l primar al capitalei; d-nii prefecțĭ ai capitalei și al județului Ilfov; d-nii oficerĭ superiorĭ, șefĭ de corpurĭ și serviciurĭ; d-nii secretarĭ generalĭ ai ministerelor; funcționarii superiorĭ ai diferitelor autorităţĭ, precum și mai multe alte persóne de distincțiune. O gardă de onóre, cu drapel și musică, compusă dintr'o companiă din regimentul 1 geniu, se afla în curtea Metropoliei.

Majestatea Sa Regele a primit, cu prilegiul acestei dile numěróse telegrame de felicitare din tóte unghiurile țěrei. In capitală un mare numěr de persóne s'au grăbit a esprima felicitările lor prin înscrierĭ la palat.

Proiect pentru reforma călindarului.

Mai mulțĭ deputațĭ în frunte cu d. N. *Cosăcescu* au propus în ședința de Mercurĭ a camerei române reforma călindarului și primirea călindarului Gregorian.

Ětă proiectul de lege pentru reforma călindarului, presentat de numiții deputațĭ din inițiativă parlamentară:

Art. 1. — Diua de 19 Iulie anul 1900 va fi considerată în tótă România drept diua de 1 August, și cu începere dela acésta dată calendarul numit Gregorian séu stil nou, va fi singurul calendar întrebuințat pentru esprimarea datelor în tóte actele vieții *civile* și *religiose* și ale tuturor autorităților publice.

Art. 2. — Se vor respecta după 19 Iulie stil vechiŭ tóte datele și terminele fixate în stil vechiŭ, înaintea de punerea în aplicare a acestei legĭ transformându-se în date corěspundětóre stilului nou, devenit singur legal.

Art. 3. — Sěrbătorile naționale și relegióse îșĭ vor păstra datele actuale, socotite în stil nou.

Acest proiect de lege este semnat de d-nii: N. Cosăcescu, Anghel Demetriescu, M. Vlădescu, Em. Antonescu, Gr. Stavěr, M. I. Căprescu, G. Hagiescu, I. Pivniceriu, G. Ghibănescu, N. R. Căpităneanu, Virgil Arion, Dr. Șaabner-Tuduri, Gr. Manu, Emil Teodoru.

Drept espunere de motive a acestui proiect de lege, se află memoriul făcut „Societății de sciințe“ de d-nii profesorĭ universitarĭ Spiru Haret, David Emanuel și E. A. Pangrati.

Asociațiunĭ de consum în Bănat.

Comit. Caraș-Severin, Martie 1900.

De un timp încóce s'a început și prin comitatul nostru Caraș-Severin a se înființa icĭ și colo câte-o Asociațiune de consum, ba putem fi mândri cu numěrul lor, căcĭ adí avem asemenea Asociațiunĭ: 1) în Făget, 2) în Caransebeș, 3) în Sasca-montană, 4) în Ciuchicĭ, 5) în Bania, 6) în Dalbocețiu, și 7) în Maria-Schnee, (Stinăpariu). Așadéră Românii Bănățenĭ fórte bine s'au purtat în privința acésta. Ceea-ce rěmâne de dorit este numai, ca cu toții sě sprijinim aceste tinere întreprinderĭ ale nóstre, cumpărând dela ele tóte cele de lipsă.

Acum ni-ar mai trebuì, și fórte de lipsă ar fi, sě avem în centrul nostru o prăvăliă mare, dela care sě cumpere tinerele Asociațiunĭ de consum, ca sě ne scăpăm de Jidanĭ.

Noi, când am înființat în Sasca montană tînăra Asociațiune de consum „Comóra“, aveam puțin capital social și a trebuit sě luăm marfă pe credit dela d-l Sperger din Oravița, fiind dênsul mai apróре cu prăvăliă mare. Marfa o cumpăram cu condițiă, de a-ne îngădui cu creditul până la 4 lunĭ; dênsul însě înainte de termin ne pîrîse la judecătoriă. Se vede, că a vrut d-l Sperger sě-șĭ rěsbune contra „Comórei“ nóstre. Póte fi, dér nu și-a ajuns scopul, căcĭ noi nu am mai mers la judecată, ci înainte i-am dat banii, i-am plătit tótă datoria și i-am dis: sănětate bună, d-le Sperger; dela noi nu vei mai căpěta nicĭ un bănuț.

Am voit prin acestea sě arăt, că ar fi fórte bine, décă am avé o prăvăliă mare în mijlocul nostru și ar fi de dorit, ca fruntașii noștri sě se ocupe cu ideia acésta.

Un iubitor de reuniunĭ.

Apel.

Cu ajutorul lui Dumnedeu, poporul român gr. cat. din *Sig* șĭ-a edificat o Biserică frumósă, începênd din 1896, cu 12000 fl., care sumă afară de 200 fl. colectațĭ, s'a acoperit *numai din repartiția sermanuluĭ popor*, mai bine dis vor acoperi numai, deórece cu 3,700 fl. sunt datorĭ la banca „Silvania“, fiind-că în anul rěu 1897 au fost silițĭ a recurge după împrumut, ca se pótă termina Biserica. Cele 12000 fl. li-a consumat numai edificiul, și așa pentru împodobirea esternă și internă a Bisericei și pentru provederea ei cu alte lucrurĭ trebuincióse n'a rěmas nimic; ca sě se facă aruncu nou pre sermanul popor nu se mai póte, căcĭ spesele deja făcute, avênd în vedere anii rěi trecuțĭ, au stors pe bieții poporenĭ într'o měsură, încât o vor simți póte și peste dece anĭ. Cine cunósce împrejurările materiale și pămêntul neproductiv din Sig, va judeca de o adevěrată minune jertfa, ce au adus aceștĭ bunĭ credincioșĭ.

înapoi? Se póte o așa lege, domnule primar?“

— „Jurĭ, că bancnota a fost numai de cincĭ?“

— „Jur, domnule primar, jur eu și jură vecinul Pavel, care a fost mărturiă“.

— „Jurĭ, Pavele?“

— „Jur domnule primar“.

— „Cum jurĭ?“

— „Jur, că bancnota a fost de cincĭ“.

I-a jurat. Streinul s'a dus clătinând din cap și numai atâta a dis: „*Dumnedeu s'ajute dreptății!*“ Jidanul cu Pavel Pricină încă s'a dus ață la Jidan acasă, unde au povestit celor ce întrau în boltiță, cum streinul a voit sě-l înșele de 5 fl. și numai cu Pavel a avut noroc, că fiind martor a mărturisit după dreptate și după adevěr. Pentru mărturisirea aceea dréptă, vedĭ bine, jidanul l'a omenit cu ce avea el, cu vinars de cel tare și cu tăbac de cel de patru.

Prin sat se lățĭ vestea, că Pavel Pricină a jurat strîmb în potriva unui strein, și toțĭ cei de omeniă diceau: vai de sufletul lui, că și-l dă dracului pentru un spurcat de jidan.

*

Peste câteva dile dela acéstă întêmplare era sěrbătórea sfinților apostolĭ Petru și Pavel.

Pavel Pricină nu era cel om bisericos, dér la diua lui tot mergea și el la biserică, cu borésa și cu copii cu tot. Așa făcù și atuncĭ. Se spălà frumos, îșĭ unse pěrul capului cu unt próspět, se înschimbà găzdăcește și merse la sfânta biserică. Ba duse încă și prescurĭ și luminĭ la biserică, ca la diua lui.

P'atuncĭ era la noi în sat un preot numit popa George, om în vêrstă, om cucernic și umblat în lume; cunoscea omul din câteva vorbe, ér pe poporenii lui îi cunoscea până 'n fundul rărunchilor.

După liturgiă spuse poporenilor o predică frumósă despre sfinții apostolĭ Petru și Pavel; arătà poporenilor câte au suferit aceia pentru drept și dreptate, pentru adevěr și sfințenia legei dumnedeescĭ. Ér predica și-o sfîrșì așa: „Datorĭ suntem și noi, dragii mei, sě fim cum au fost ei, sě nu ne depărtăm dela dreptate și dela adevěr pentru tóte bunětățile lumei acesteia. Că ce ne vor folosì noue tóte bunětățile, de ni-om perde sufletul? Datorĭ suntem sě spunem numai adevěrul și sě facem numai dreptate; sě nu asuprim pe nimenea nicĭ cu vorba, nicĭ cu fapta; datorĭ suntem sě ținem legea dumnedeéscă, care dice: „Ce ție nu-țĭ place, altuia nu face!“ și „sě nu mărturisescĭ strîmb în potriva deaprópelui těu!“

Când a dis preotul vorbele acestea, ómenii, fără voiă, s'au întors cu capul către Pavel Pricină, ér acesta se făcù galben ca céra și p'aci-p'aci era sě cadă de pe picióre.

Dela biserică merse Pavel ață acasă la preotul, cătrănit și děbělăzat tot-odată; cătrănit de mâniă, că preotul a bătut în el cu predica, și děbělăzat de rușine, că toțĭ ómenii s'au uitat spre el, când a gătat preotul predica.

„Ce veste ne aducĭ, Pavele?“ întrebà bunul preot.

„Nu prea bună, domnule părinte, că dóră nu-s eu códa satului sě mě facĭ d-ta de rîs și de batjocură într'un sat de ómenĭ, chiar în sfânta biserică, și chiar la diua mea“.

— „Nu te pricep, Pavele, ce vorbe-mĭ aruncĭ. Eu îmĭ împlinesc datoria mea de preot, chiar de s'ar supěra satul întreg, ba lumea întrégă de s'ar supěra pe mine, eu dator sunt sě-mĭ împlinesc slujbele mele, orĭ sě mě las de preoțiă. Apoi dóră numai nu-i poftì tu, ca de dragul těu eu sě nu predic poporenilor mei cuvêntul lui Dumnedeu!“

Pavele! Eu sciu ce te aduce la mine! Te róde la inimă, te mustră consciința, că ai jurat strîmb în potriva streinului celuia....

In aceste împrejurărĭ ne luăm îndrăsnéla cu tótă ardórea a ne adresa cătră Pré stimații cetitorĭ, ca sĕ binevoéscă a-ne ajutora cu denarul din prisosință, ca sĕ ne putem găta Sionul, care lucrare pretinde pe lângă cea mai tristă crutare 3000 fl., şi sĕ-l putem în acest an dedica destinațiunei sale.

Ofertele benevole sĕ se adreseze: „Comitetului bisericei gr. cat. române în Felső Szék, p. Magyar Valkó, (com. Szilágy"), carĭ se vor publica şi cuita în acest prețuit ḑiar, ér numele P. T. donatorĭ şi dorințele lor pie se vor înscrie în pomelnicul sântelor liturgii, ce se vor servi ḑilnic la altarul Bisericei ajutorate prin dênşii.

Recomandați în intențiunile nobile şi binevoitóre ale stim. cetitorĭ, cu încredere frățéscă semnăm.

Sig, 23 Martie 1900.

Laurențiu Sima, preot.

Nicolae Tuns, curator. *Vasiliu Flonta*, jude.

Petrecerĭ.

Pomĭ, 23 Martie 1900.

Stim. D-le Redactor! Vrednicul învĕțător din Aciua, d-l *Alesandru Anderco*, cu mult zel şi cu marĭ jertfe morale şi materiale a format un cor bărbătesc de plugarĭ în patru vocĭ, constătător aprópe din 40 membri bine instruițĭ. D-l Anderco de-oparte ca sĕ însuflețéscă pe coriştii sĕi la înaintare şi paciință în viitor, de altă parte, ca sĕ facă început unui fond pentru acea reuniune de cântărĭ, a arangiat în 14 Faur n. c. o serată poporală impreunată cu joc, în şcóla elementară română din Aciua, cu un program variat de cântărĭ, esecutate de cătră corul vocal şi câteva dialogurĭ, tóte pentru popor şi fórte instructive.

Succesul a fost fórte îndestulitor, ba chiar încântător, căcĭ în adevĕr cântările aşa de frumos au fost esecutate, încât au surprins tot publicul ascultător.

Dintre fruntaşii noştri cărturarĭ nu au fost mulțĭ, ceea ce cu părere de rĕu trebue sĕ constat. Prea puțin se intereséză inteligența nóstră din jur de aşa scopurĭ frumóse, pentru înaintarea poporului nostru român!

Popor a participat însĕ în număr fórte frumos şi şĭ-au petrecut Românaşii noştri în modul cel mai frățesc şi modest tot-odată. Dintre inteligențĭ au participat d-nii învĕțătorĭ: Const. Puşcaşiu cu fam. din Sasarĭ I. Bretan cu fam. din Vereşmart, Petru Nagy cu fam. din Lipău, Andreiŭ Soran din Popbicău, Aurel Popan cu fam. din Borlescĭ; au mai fost trei familii onorabile din Borlescĭ.

Cu tóte că n'a fost acéstă petrecere sprijinită după cuviință de inteligența din jur, totuşĭ, precum am înțeles, a avut un venit curat neaşteptat, din care s'a pus temelia unui fond al corului plugarilor română din Aciua.

Laudă bravului învĕțător şi poporului harnic din Aciua!

George Zach, învĕțător.

O rugare.

Direcțiunea şcólelor medii gr. or. rom. din Braşov adreséză publicului românesc rugarea, ca acele stimate persóne, carĭ posed póte vr'un esemplar din broşura: *G. E Nicefor: „Cuvênt pronunțat în capela română rés. din cetate în 11/23 Martie 1856* cu ocasiunea publicării înaltului decret minist., prin care gimn. mic rom. rés. din Braşov se declară de public". Tip. Römer şi Kamner 1856. — 8⁰, cu 8 pag., — sĕ binevoiéscă a'l pune la disposițiunea direcțiunii şcolare pe câtva timp.

Mulțămită publică.

După-ce atelierul meu de fotografiă l'am predat conlucrătorului meu de mai mulțĭ anĭ, D-lui Iosef *Schuller* sen. şi fiiului sĕu, D-lui Iosef *Schuller* jun., ca succesorĭ, mĕ simt plăcut îndemnat a mulțumi Prea Onor. public, care în decurs de 25 anĭ m'a împărtăşit de încrederea sa.

Recomandând bunăvoinței Onoratului public pe urmaşii mei, am onóre a mĕ subscrie.

Braşov, Martie 1900.

Cu tótă stima

Leopold Adler

Necrolog.

Jalnicii părințĭ, frațĭ, surorĭ, socru, cumnațĭ, cumnata, nepoțĭ şi nepóte aduc la cunoscința tuturor rudeniilor şi cunoscuților, că prea iubitul lor fiiu, frate, cumnat şi unchiŭ

Laurențiu Maximilian,
comisar de poliția.

După suferințe îndelungate, fiind împărtăşit cu s-tele Taine, şi-a dat nobilul sĕu suflet în mânile Creatorului, Vinerĭ în 17 (30) Martie a. c. la órele 10 a. m. în al 47-lea an al etății sale.

Rĕmăşițele pământescĭ ale defunctului se vor ridica din locuința sa, (Strada négră nr. 31) Duminecă, în 19 Martie (1 Aprilie) a. c. la 3 óre p. m. şi se vor aşeḑa spre eternă odihnă în cimiterul bisericei Sf. Nicolae din Prund.

Braşov, 17 (30) Martie 1900.

Fie-i țĕrîna uşóră şi memoria binecuvêntată!

Ioan Maximilian, paroch în Stupini-Braşov, Elena Maximilian ca părințĭ. Ludovic Roman, căpitan c. r. în pensiune ca socru. Iosif Maximilian, paroch în Braşovul vechĭ, Ioan I. Maximilian capelan, Elena Maximilian m. Hamsea, Maria Maximilian m. Dr. Puticĭ, ca surorĭ şi frațĭ. Voicu Hamsea protopresb., Dr. Traian Puticĭ protopresb., Maria Maximilian n. Pop, Leon Roman comptabil, Ludovic Roman funcț. polițienesc, Adrian Roman sublocot. c. şi r. ca cumnațĭ şi cumnată.

In amintirea regretatului L. Maximilian, d-l jude *Petru Pop* a depus la Redacția nóstră *10 cor.* pentru masa studenților românĭ din loc.

Literatură.

O nouă carte bună pentru popor.

In editura valorósei gazete poporale „Deşteptarea" din Cernăuțĭ a apărut o nouă carte pentru popor sub titlul *„Taina norocului şi calea spre fericire"*, scrisă de d-l *Tache Brânduş*. Cartea acésta nu de geaba se numesce *„Taina norocului"*, şi *„Calea spre fericire"*, căcĭ în adevĕr cei ce, vor ceti-o vor găsi în ea o adevĕrată cale ce póte sĕ ducă pe ómenĭ la noroc şi fericire. In chipul unei frumóse şi interesante istorisirĭ se arată în acéstă carte, cum locuitorii unui sat nenorocit, decăḑut, demoralisat şi sĕrăcit până la mĕduvă, au sciut treptat şi pe rênd sĕ se ridice, prin înțeleptele sfaturĭ ale preotului lŏr, la o bunăstare materială şi culturală din cele mai înfloritóre. Intrégă cartea este o comóră de povețe şi învĕțăturĭ practice de nepreţuit; e scrisă într'o limbă plăcută şi atât de uşóră şi atrăgĕtóre, încât cine începe a-o ceti, nu se mai póte despărți de ea. Ca probă am luat pe nemerite un capitol, pe care-l reproducem mai jos şi din care cetitorii îşĭ vor puté face o ideiă asupra cuprinsului acestei cărțĭ. Noi o recomandăm cu tótă căldura poporului nostru şi am dori, ca sĕ străbată în tóte comunele, unde numaĭ esistă ómenĭ pricepĕtorĭ, măcar cât de cât, de carte românéscă. Un esemplar costă 50 crucerĭ (cu posta 55.) Se póte procura şi dela Tipografia „A. Mureşianu" din Braşov.

*

O altă carte, care va fi un scump odor pentru toțĭ Românii, o primim tocmai acum dela Suceava, în Bucovina. Ea este intitulată: *„Poesii poporale despre Avram Iancu"*. Cel ce a adunat şi publicat aceste prea frumóse şi însuflețitóre poesii este distinsul scriitor român, d-l *Simeon Fl. Marian*, membru al Academiei Române şi profesor la gimnasiul gr. or. din Suceava. Vom reveni asupra acestei prețióse colecțiunĭ de poesii poporale eroice. De-ocamdată amintim, că broşura e tipărită elegant şi fórte cu gust, având în frunte portretul scumpului nostru erou, apoi o prefață din partea eruditului editor şi după aceea un număr mare de poesii, care de care mai frumósă. Un esemplar costă 1 cor. (cu posta 1 cor. 10 banĭ, pentru România şi străinătate 2 lei).

*

Suspin şi zîmbire. Sub titul acesta a apărut în editura tipografiei d-lui Todoran din Gherla o carte de poesii şi prosă, scrisă de d-l *Antoniu Pop*. Se póte procura şi dela tip. „A. Mureşianu". Prețul 40 cr. (cu posta 43.)

A apărut: ***„Extras dintarifele de postă şi telegraf valabile dela 1 Ianuarie 1900"***. Fiind tarifele anteriore în multe privințe esențial schimbate în urma introducerii valutei de corone, extrasul acesta e de cel mai mare folos pentru birourĭ şi privațĭ. Se póte procura dela libraria archidiecesană în Sibiiu, cu prețul de 20 fil.

ULTIME SCIRI.

Bloemfontein, 30 Martie. Burii înaintéză spre miaḑă-ḑi dela Kroonstadt şi se pregătesc la o mare luptă.

Amsterdam, 30 Martie. Se confirmă scirea despre mórtea generalului bur Ferreira.

Roma, 30 Martie. In şedința de aḑĭ a camerei oposiția a provocat mare scandal. Preşedintele camerei a fost silit sĕ părăséscă sala şi sĕ închidă şedința.

In ultimul moment primim scirea îmbucurătóre, că accidentul d-lui Eugeniu Mocsonyi n'a avut urmărĭ rele şi că deja se află mult mai bine.

Stîrpirea beției este temelia fericirei.

Din *„Taina Norocului"* de Tache Brânduş.

Mĕi, Române, mĕi creştine,
Décă vréi sĕ ai noroc,
Fugĭ de rachiu ca de foc
Şi-ți va merge mult mai bine.

— Scii, domnule, cum era satul nostru înainte de 20 anĭ, de prăpădit nu alta. Sĕ-mĭ fi spus cineva atuncia, că se va schimba până într'atâta, la mórte mĕ gândeam, dér la asta nu. Când a venit preotul nostru — Dumneḑeu sĕ-l țină cu bine şi sfințéscă-i-se urma — în sat, m'am dus la dânsul şi am început a-i povesti despre nevoile şi ticăloşia nóstră, ér el mi-a ḑis: Vĕd, bade Constantine, că eştĭ un om, cu care se póte face ceva, dér noi amêndoi suntem prea puținĭ, ca sĕ putem începe ceva.

— Apoi dă, părinte, e drept, că noi sătenii acestui sat suntem ca uitațĭ de Dumneḑeu sfântul, dér póte tot ne-am mai deştepta, décă am avé un cârmuitor bun. Până acuma tare rĕu stăm şi mai de-arêndul suntem rĕi şi prăpădițĭ.

— Sĕ aşteptăm şi sĕ nu desnădĕjduim, căcĭ şi 'n paie se mai găsesc spice pline şi mie numai câțĭ-va ca d-ta îmĭ trebuesc, şi atuncĭ mĕ prind şi nădĕjduesc, că voiu îndrepta trebile.

Şi eu am vĕḑut, că-i cu tragere de inimă pentru sat şi m'am dus, nesciind cum va pune el la cale îndreptarea trebilor.

— „Ba n'am jurat strîmb...

— „Ba strîmb ai jurat, fĕtul meu, şi Dumneḑeu a vĕḑut, că tu strîmb jurĭ, şi el va pedepsĭ jurămêntul tĕu cel strîmb. Şi — décă streinul acela era om de firea ta, tu ai puté fi acum la récóre".

— „N'am jurat strîmb, domnule părinte!"

— „Auḑĭ, Pavele, spune cui nu te cunósce. Pavele, streinul acela sĕ scii tu, că e un om avut şi cucernic din Marginime, de lângă Sibiiu. Trecea călare prin satul nostru, cum şi-a petrecut turmele la păşune în munții Rodnei. E om pe atât de cucernic, pe cât e de avut. Dela primăriă a venit ață la mine şi mi-a pus pe masă 200 fl. sĕ ne acoperim biserica, că o vĕḑĭ atât de hărbuită la coperiş. Mi-a spus şi de întêmplarea cu jurămentul tĕu, mi-a dat 2 fl. 50 cr. sĕ fac cincĭ slujbe pentru mântuirea sufletului tĕu, sĕ nu te bată Dumneḑeu pentru jurămêntul tĕu cel strîmb. Mĕ, un aşa om nu minte pentru 5 fl. Şi acum mai cutezĭ a ḑice, că n'ai jurat strîmb?"

— „Mai scie-mĕ trăsnetul sĕ mĕ trăsnéscă....

Numai atâta ḑise Pavel şi plecă cătră casă.

Ulița era plină de ómenĭ. El mergea împletecindu-şĭ picióreie, de gândeai, că merge dela cârciumă. Lumea se uita după el. „Pavel are ce are", şoptéau babele. „L'o fi spovedit popa, că-i ḑiua lui astăḑĭ".

*

Sunt mai mult de şépte sĕptĕmânĭ de când nimenĭ n'a mai vĕḑut pe Pavel la uliță, nicĭ la câmp, nicĭ în ogradă măcar. Holdele lui au stat pe câmp nesecerate până s'au rescopt, de tóte se rupeau paiele la legat.

Nicĭ atuncĭ n'a fost el cu secerătórele, a fost numai fata lui cea mai mărişóră, Fironica. Ierbile lui erau necosite încă, şi alții prindeau a face otăvĭ. Ér pe el nimenĭ nu-l vedea. De întreba cineva pe lelea Păuna, că ce-i face gazda? Ea îşĭ ştergea ochii cu cornul năfrămii şi rĕspundea în neştire: Ḑĕu face destul de rĕu, că 'i s'a iscat o focuită de uimă la grumaḑ şi n'are odihnă nicĭ ḑiua, nicĭ nóptea.

La vre-o 7 sĕptĕmânĭ după Sân-Petru merse lelea Păuna la domnul părintele cu nóptea 'n cap.

„Da ce-i Păună?"

„Nu-i bine, Domnule, sĕ facĭ bine sĕ vii cu cartea şi cu patrafirul sĕ deslegĭ pe omul acesta al meu, că tot cu d-ta buiguesce şi cu streinul cel bogat în potriva căruia ci că a jurat strîmb. Şi tot stă sĕ sară din pat sĕ alerge la Jidov sĕ aprindă casa pe el, că numai el i-a făcut semn din ochĭ ca sĕ jure în potriva streinului.

*

Trag clopotele. Óre cine a murit?

„Ḑicĭ, că Pavel Pricină?"

„D'apoi Dumneḑeu sĕ-l ierte, că numai mort a fost bun. Multe pricinĭ a făcut trăind în lume, dér de când a jurat strîmb în potriva creştinului ăluia, ce a dat banii pentru coperirea bisericei, nu mai are ḑi bună. I-i stă 'n gât jurămêntul cel strîmb.

— „Veḑĭ, că Dumneḑeu nu bate cu băta.

Aḑĭ nu mai este din ai lui numai Fironica, care-i măritată după Onu morăriții şi Ştefan, care s'a însurat astă-iérnă, de a luat pe fata diacului. Dér şi lor „Pricină" li-a perĭ numele, cu tóte că sunt aşeḑațĭ amêndoi şi de omenia, de gândescĭ, că nicĭ nu-s în sat, aşa nu se aude nimic rĕu de ei; da-i trecută, îs copiii lui Pavel Pricină şi aşa li-a perĭ numele.

I. P. Reteganul.

El însĕ a început a cuvênta Duminecile și sĕrbătorile, dér ce folos? Cine-l asculta? Ba unii, loviţĭ de dojenile lui și póte și pușĭ la cale — Dumneḑeu scie de cine — strigam în gura mare, că lor nu le trebuesce preot, că ei nu se tem nicĭ de Dumneḑeu, că trec la Baptiștĭ*) și alte bârfele. Atuncia eu i-am ḑis: Veḑĭ, d-le părinte, că-i de geaba, ómenii noștri-s prăpădiţĭ. Éră el mi-a ḑis: Aștéptă! și a urmat de a face precum făcea. Și ce sĕ veḑĭ? Écă, după o muncă de vr'o patru-cincĭ anĭ au început în sfîrșit a se pocăi unii și până într'un an eram acuma vr'o 50, carĭ eram de un gând — gândul de-a scăpa de rĕu.

Atuncia m'a chiămat preotul la dênsul și mi-a ḑis: Acuma, bade Constantine, putem începe ceva, și dă Dómne sĕ fie cu noroc începutul, și atuncĭ și sfîrșitul va fi bun. Apoi mĕ întrébă:

— Spune-mĭ, ce creḑĭ d-ta, care e rĕul cel mai mare, care suge mĕduva acestui sat?

— Beţia, i-am rĕspuns, ér el mi-a ḑis: drept ai, én sĕ răfuim și vom vedé!

— Spune-mĭ, câte vedre de rachiŭ se trec la o nuntă?

— După cum îi și nunta, dela cincĭ în sus și până la douĕ-spreḑece

— Bine, sĕ ḑicem numai, că câte 6 (șése) vedre, apoi în ăst an am avut 39 nunţĭ; câte 6 vedre de nuntă fac 234 de vedre.

Câte vedre se trec la o înmormêntare?

— Una, douĕ séu și trei vedre.

— Bine, ḑicem că numai una și jumĕtate; apoi avem 123 vedre, căcĭ au fost peste tot anul 82 de înmormêntărĭ.

Ḑicem, că la cumătrii se trece numai câte-o jumĕtate de vadră, apoi avem pentru acest an dela 98 de botezurĭ 49 de vedre.

O jumĕtate de vadră se trece și la o sfinţire de casă, apoi ies în ăst an 28 vedre, pentru-că am avut 56 de sfinţirĭ (osfeștanii).

Am mai vĕḑut încă, că la d-vóstră se fac fórte multe clăcĭ, de bună sémă peste o sută pe an. La cele 100 de clăcĭ se trec, de nu mai mult, déră 30 vedre de bună sémă.

Acuma spune-mĭ, câte numere sunt aicĭ în sat?

— Peste 500 de numere.

— Luăm, că la cele trei sĕrbătorĭ marĭ de peste an se trece câte o oca de numĕr, decĭ la un loc 1500 oca (o miiă și cincĭ sute ocale), séu cam la 90 vedre.

De chram punem numai 5 ocale de numĕr; apoi avem în tot satul 156 vedre.

Acuma mai răfuim patrónele, aldămașurile, împăcăciunile, rachiul cu care cred unii, că se întăresc la lucru (ceea-ce nu-i adevĕrat), stărostiile și câte de tóte, apoi putem pune și aicĭ ușor 50 de vedre pe an.

Sĕ facem decĭ acuma socotéla:

	vedre pe an:
La nunţĭ se béu	234
La înmormêntărĭ	123
La cumătrii	49
La sfinţirĭ de case	28
La clăcĭ	30
La sĕrbătorĭ	90
La chram	156
La alte prilejurĭ	50
La un loc se béu . .	**760**

vedre de rachiŭ pe an, séu cam o vadră și jumĕtate de numĕr.

— Acuma spune-mĭ, cât plătesc ómenii pe vadră?

— Șése florinĭ séu și mai mult când o iau pe așteptate.

Lăsăm sĕ fie 6 fl., apoi 760 vedre fac 4560 fl., (patru mii cincĭ sute și șése-ḑecĭ de fl.), séu sĕ ḑicem 4500 fl. în capĕt pe an séu 9 fl. de numĕr.

Dómne, Dómne, apoi cum sĕ nu sĕrăcim?

— Stăi, bade Constantine, că asta încă nu-i totul. Sĕ răfuim și ḑilele de lucru perdute din pricina beţiei. La noi sunt 500 de gospodarĭ și vr'o 500 gospodine. Ḑicem acuma, că fie-care pierde pe an numai 10 ḑile de lucru cu beţia; luăm mai departe, că ḑiua de lucru se răfuesce cu 25 cr., decĭ pierde pe fiă-care an 2 fl. 50 cr., séu toţĭ o miie de sătenĭ pierd pa an 2500 fl.

Încă una! Noi suntem departe de têrg, loc de o milă. Ómenii noștri în loc sĕ méargă la têrg cu căruţa, de o au, séu de nu, sĕ o împrumute, séu sĕ-șĭ năiméscă căruţa, ca sĕ ajungă în têrg odihniţĭ și sĕ pótă isprăvì trebile cu mintea tréză, au obiceiul, că merg pe jos și, firesce, că până ajung se trudesc și flămênḑesc. Și acuma ce fac? Ca sĕ se întăréscă, veḑĭ Dómne, trag un ștacan, dér în loc de întărire, fiind trudiţĭ și flămênḑĭ, se ameţesc și slăbesc și mai mult și acuma nu-șĭ mai pot isprăvì neguţătoria cum se cade, ci se păgubesc, ér de ciudă și de trudă trag mereu și la întórcere nu rĕmâne cârciumă, pe care sĕ nu o părîndeze, până în colea spre ḑiuă se tîrăe bâlbăind și mĕsurând drumul cătră casă, unde se trântesc și dorm tótă ḑiuă, până înspre séră treḑindu-se îșĭ légă capul și trimit după o „jumĕtate", ca s'o férbă cu záhar și sĕ se îndrepte. Luăm acuma, că unuia i-se întêmplă acésta numai de trei-orĭ pe an; ḑicem apoi, că la neguţătoriă prăpădesce din pricina ameţelei 1 fl.; 50 cr. îi bea; 30 cr. ḑiua de lucru; 20 cr. „jumĕtatea" de îndreptare, face la un loc 2 fl., séu 6 fl. pe an de unul, ér la toţĭ de cincĭ-sute de orĭ pe atâta séu 3000 fl. (trei mii de fl.) pe an.

Veḑĭ acuma, bade Constantin, cât sodom de banĭ pierdem pe an cu beţia? 4500 și cu 2500 și cu 3000 fac la un loc ḑece mii florinĭ séu décă nu răfuim lucrul pierdut avem aprópe la opt mii de florinĭ numai banĭ curaţĭ cheltuiţĭ pe an pentru veninul cel de rachiŭ. Și cine trage folosul? Numai veneticii rufoșĭ, veniţĭ la noi cu torbele în bĕţ. Ei prind la putere, se înavuţesc, éră noi? Noi bieţii, pe lângă aceea, că ne otrăvim sângele și mĕduva din óse cu beuturile lor, ne mai alegem cu sfeḑĭ. bătăi, omorurĭ crâncene, sĕrăciă și sapă de lemn. Ba încă și mai mult. De multe-orĭ ne duce rachiul înaintea judecătoriei, ne vîră în temniţă și tóte acestea cer alte cheltuelĭ, cer banĭ și érășĭ banĭ, căcĭ pe lângă aceea, că cheltuim cu drumurile la judecătoriă, cu judecătoria, ne mai năimim și advocaţĭ cu banĭ grei, 10, 20, 30 și până la 50 de fl., și în urma urmelor tot în temniţă ne treḑim.

La auḑul acestor cuvinte mi-am făcut o cruce și am ḑis: Mulţămescu-ţĭ ţie Dómne, că de când m'am însurat n'a fost holercă în casa mea!

— De aceea îţĭ și merge.

— Imĭ merge. Slavă Domnului, dă Dómne sĕ le méargă la toţĭ așa.

— Le va merge, décă se vor lăsa de rachiŭ.

— Ascultă, bade Constantine, îmĭ ḑice preotul atuncia mai departe, până acuma n'am cercat nimica, căcĭ nicĭ n'ar fi folosit, acuma însĕ de vreme ce mai sunt vr'o cincĭ-ḑecĭ, pe carĭ mĕ pot lăsa, apoi fi așa de bun și le spune, că Duminecă după biserică sĕ se adune și sĕ mĕ aștepte în ogradă, căcĭ am sĕ vĕ spun ceva.

— Bine, li-oiŭ spune, am ḑis, și luându-mĭ rĕmas bun m'am dus.

(Va urma)

*) Anabaptiștĭ. De aceștia se află în Frătăuţĭ.

Prietinĭ și dușmanĭ.

III.

Omul bun e între cei rĕi, ca și un miel între lupĭ. Mielul merge sĕ bea apă, după cum spune fabula. In nevinovăţia lui merge mai în josul apei, ca sĕ nu i-se bage de cineva vină, că a turburat apa cuiva, bênd el mai din sus.

Dușmanul lacom, fără milă și fără Dumneḑeu — *lupul*... dă năvală asupra lui. Dér, ca sĕ nu ḑică mielul, că cum vine așa, fără nicĭ o vină pe capul lui, și póte că și lupului îi era rușine pe la nas, caută vr'un tertip, vr'o chichiţă séu vr'o pricină. Ei, dér ce pricină, că mielușelul nu făcuse nicĭ un rĕu nimĕrui în nicĭ un loc și nicĭ-odată. Nu te mira însĕ de cel rĕu, décă o ia în casul acesta cu hapșa, îșĭ ia inima în dinţĭ și scornesce mielului o vină așa din senin, că e mare meșter în de acestea. Cel rĕu pe cele rele e făcut și:

„Dracul nu face punţĭ și bisericĭ,
Ci întinde curse și piedecĭ".

Am ḑis, că mielul s'a dus sĕ bea apă. Lupul îl vede. Se preface că și lui îi e sete, și vine și el sĕ bea apă. Intêmplarea însĕ a adus cu sine, că lupul s'a dus sĕ bea dinsus de miel.

— Bine, mielule, ce trébă e acésta? Cum de îndrăsnescĭ tu sĕ-mĭ turburĭ apa de unde vréu sĕ beau eu? ḑise lupul lacom și lăsându-i gura apă după carne próspĕtă și fragedă de miel.

— Dér cum pot sĕ-ţĭ turbur apa, când eu beau mai în jos de tine, și tu mai în sus de mine? rĕspunse mielul cu blândeţe

Ei, dér ia-te cu dracu la judecată și lasă, de nu-i mânca-o pipărată. S'ar părea, că mielul cu rĕspunsul lui i-ar fi înfundat gura lupului. Așa ar fi, décă ar fi rĕspunsul de carne și nu de vorbe, altfel destul de puternice și de drepte. Dér ce folos? Dușmanul n'are nicĭ rușine, nicĭ sfială de adevĕr.

— Bine, bine, mojicule, décă nu mi-ai turburat'o acum, mi-ai turburat'o acum un an. Ce gândescĭ tu adecă, că eu am iutat? ḑice lupul arătându-șĭ colţii.

- Dér cum sĕ ţi-o turbur eu acum un an, că pe atuncĭ nicĭ nu eram pe lume?

— Bun mai ești de gură și meșter de rĕspuns, dér tot nu-ţĭ ajută nimic acésta. Décă n'ai fost tu, a fost mumă-ta, séu tată-tĕu, orĭ vre-o altă rudeniă de ale tale. Astfel écă tot te găsesc eu vinovat și acum trebue tu sĕ plătescĭ.

Fiind judecata gata, sare asupra mielului, îl sfâșie în bucăţele și-l mănâncă cu plăcere.

Écă judecata și dreptatea dușmanului!

Așa fac *lupii* cu *miei* și cu *cârlanĭ*
Și printre *ómenĭ bunĭ* cruḑii lor *dușmanĭ*.

Ei, lor, rar îșĭ fac rĕu, căcĭ ei fiind tot de-o tépă, se nărăvesc bine unii alţii, se întovărășesc ca fraţii, numai ca sĕ pótă face rĕu la alţii. Priviţĭ împrejurul vostru, și spune-ţi-mĭ, décă nu e așa!

Ei, dér cum cunosc mieii pe prietinii și pe dușmanii lor? Cum sĕ nu cunóscă ei pe mamele lor! Mamele sunt singurii și cei mai bunĭ prietinĭ din lume pentru orĭ-ce fiinţă cu viaţă. Mamele sunt trimise cu poruncă înaltă și sfântă din ceriu, dela Dumneḑeu. In inimile lor păstréză el nestins focul iubirei și puterea creaţiunei în împĕrăţia fiinţelor cu viaţă.

Cum sĕ nu cunóscă mielușeii pe fraţii, surorile și tóte rudeniile lor, carĭ stau cu drag împrejurul lor! Și cum sĕ nu cunóscă ei pe lup, după căutătura lui vrăjmașă, după bot, după colţĭ, după pĕr, după miros și după umblet! Tóte acestea îl deosebesc pe lup de prietinii lor amintiţĭ.

Dér ce caută *păstorul* în urma lor? Se va ḑice, că e un prietin al lor, care îi apĕră de lupĭ și de orĭ-ce alt rĕu. Pare-mĭ însĕ, că și el e un fel de lup tótă ḑiua, însĕ nu cu patru, ci cu douĕ picióre, nu are colţĭ așa marĭ, e cu căutătură mai blândă și are o faţă mai cuviósă și, în urmă are și ceva drept asupra lor. El mănâncă mielușeii cu mai mult șiretlic, decât lupul. Mai întâiu le ia laptele, îi înţarcă, sĕracii, înainte de vreme. Apoi, décă păstorul n'are colţĭ ca lupul, n'are el fórfecĭ clănţănitóre, care-i despóie de hăinuţele lor? — de miţe, orĭ de lână; n'are el cuţit tăios, care-i pustiesce, le ia pelcuţele și-șĭ face haine călduróse, golanul, și le mănâncă carnea, flămêndul, ér osciórele lor le aruncă dulăilor, carĭ i-au ajutat de i-au păḑit.

Precum veḑĭ, între cei strĕinĭ de tine, de rudeniile, de némul tĕu, nu e prietineșug fără interes și nicĭ iubire fără cusur faţă de tine, ba:

De multe-orĭ ș'ai tĕi
Ţi sunt dușmanii tĕi.
Dér când tu singur îţĭ eștĭ:
Spune atuncĭ ce mai poftescĭ?

* * *

Din cele ḑise până aci despre prietinĭ și dușmanĭ iese la ivélă, că trebue sĕ avem multă chibzuinţă, multă cunóscere de ómenĭ și multă înţelepciune, ca sĕ le putem afla și cunósce pornirile și înclinările, c'un cuvênt firea și caracterul lor în particular, ca așa mai lesne și fără a ne înșela sĕ scim pe care sĕ-i alegem de prietinĭ, pe carĭ sĕ-i ţinem de dușmanĭ, și carĭ n'au nicĭ în clin, nicĭ în mânecă cu noi, adecă nu ne sunt nicĭ prietinĭ, nicĭ dușmanĭ, dér carĭ în împrejurărĭ date pot devenì séu una séu alta.

Faţă cu alegerea și păstrarea prietinilor avem sĕ observăm mai ales următórele regule scóse din firea ómenilor de feliuriţĭ filosofĭ ai vécurilor:

1. „Prietinul se câștigă din trei lucrurĭ: *sĕ-l cinstescĭ în faţa lui, sĕ nu-l vorbescì de rĕu în dosul lui și sĕ-i ajuţĭ în vreme de nevoiă*".

2. „Mai 'nainte de a iubi pe prietinul tĕu, ispitesce-l și, décă l'ai ispitit, iubesce-l cu inimă curată". (Plato).

3. „Prietinia, care se face cu un om rĕu, nu póte fi fără bănuélă". (Decreton).

4. „Până eștĭ fericit, vei numĕra mulţĭ prietinĭ, ér la vreme de nevoiă singur ai sĕ rĕmâi". (Ovidiu).

5. „Trebue sĕ alegem de prietinĭ pe aceia, carĭ sunt mai lipsiţĭ de patimĭ, căcĭ viţiile se strecóră pe nesimţite și se légă de cel de aprópe și sunt vătĕmătóre prin atingere. Precum la o vreme de ciumă trebue avut grijă, ca sĕ nu stăm în apropiere de trupurile atinse și cuprinse de bólă, sĕ nu ne primejduim, pentru-că chiar rĕsuflarea lor ajunge sĕ ne umple de rĕu; astfel în alegerea sufletelor prietinilor noștri trebue sĕ ne dăm tótă silinţa, ca sĕ nimerim pe cele mai puţin stricate.... Nu că așĭ cere sĕ nu ne lipim de nimenĭ și sĕ nu umblăm decât după cel înţelept: căcĭ unde sĕ-l găsim pe el, pe care-l căutăm de atâtea vécurĭ? In locul celui de tot bun, sĕ avem pe cel mai puţin rĕu.... In seceta acésta de *bunĭ* sĕ nu fim așa de gingașĭ la alegere. Sĕ ne ferim mai cu sémă de cei busumflaţĭ, carĭ se plâng despre tóte, cărora nimic nu le place și tot le cășunéză plângerĭ. Póte sĕ

aibă el credință și bunăvoință, un tovaroș pururea turburat, pururea plângĕtor de tóte, totuși va fi dușman liniștei tale". (Seneca).

6. „Sĕ nu rĕstălmăcescĭ părerea nimĕrui, ci gândesce-te, că décă ai vré sĕ-i scoțĭ din cap tóte prostiile ce le crede, de ai ajunge vêrsta lui Metusalem și tot n'ai isbuti". (Schopenhauer).

7. „In vorba altuia sĕ nu te amestecĭ, nicĭ se nu facĭ îndreptărĭ, fie cât de nevinovate, căcĭ e ușor a supĕra ómenii, dér e greu, décă nu chiar cu neputință, de a-i schimba. — *Cine s'a născut pe lume pentru a povățui cu inimă curată ómenii asupra lucrurilor celor mai însemnate, are mare noroc, décă scapă teafĕr*". (Acelașĭ).

8. „Tóte afacerile nóstre sĕ le privim ca un secret și sĕ nu le spunem cunoscuților noștri, decât numai atât cât pot descoperi ei cu ochii lor. Căcĭ cunoscința lor despre lucrurile cele mai nevinovate, póte după timp și împrejurărĭ sĕ ne fiă spre pagubă". (Tot același).

9. O maximă arabă ḑice: „*Ce nu vrei sĕ scie dușmanul, nu spune prietinului tĕu. Décă 'mĭ ascund secretul, îl țin eu pe el; décă îl spun, mĕ ține el pe mine*".

Écă și câteva *proverbe românescĭ despre prietinĭ și dușmanĭ*:

1. „Prietinul la vreme de nevoiă se cunósce".

2. „Nicĭ odată pentru un prietin nou câștigat, nu lăpĕda pe cel vechiŭ și adevĕrat".

3. „Prietinul vechiŭ este ca vinul, care pe cât se învechesce, pe atât mai cu gust sĕ bea".

4. „Prietinul adevĕrat este acela, care te sfătuesce spre bine, ér nu care-țĭ laudă nebuniile".

5. „Décă prietinul tĕu este de miere, tu nu umbla sĕ-l mănâncĭ tot".

6. „Între o miie de prietinĭ un vrăjmaș de vei avé, e destul ca sĕ ți-i facă pe toțĭ vrăjmașĭ".

7. „Nu da ciomag cui nu eștĭ drag
Sĕ nu ți-l întorcĭ în cap.
Nu da sabie în mâna celui vrăjmaș,
Că pe alt după-ce taie
Și asupra-țĭ o sĕ saie".

Brașov, în Martie 1900.

I. Dariu.

MULTE ȘI DE TÓTE.

Țigan deștept...

Un țigan venea a lene dela un târg spre satul lui.

— Aḑĭ nu mi-a mers bine, ḑicea, n'am putut sĕ fur nimic; apoi plécă înainte.

Tot mergênd, țiganul dete peste un cioban, care sta trântit la umbra unui pom.

— Ia stăi, mĕ țigane, ḑise ciobanul.

— Iacă că stau Romanico,

— Veḑĭ tu óia asta chióră?

— Hapăi cum sĕ n'o vĕḑ!

— Ți-o dau ție de mi-i spune ce pasĕre e aia, care stă în plopu ăla de colo — și arătă o cióră, care sta într'un pom.

Țiganul se uită la plop, apoi se mai gândi și ḑise:

— Hei...! ți-ai găsit pe cine sĕ păcălescĭ.....

Ce, sunt prost sĕ ḑic eu cióră
Pentru astă óie chióră? („F. Poporală")

*

Pasĕrĭ dansatóre.

In Brasilia sudică se află nisce pasĕrĭ micĭ numite de locuitorii de acolo pasĕrĭ dansatóre. Diminéța și séra, aceste pasĕrĭ de colóre albastră și cu moț roșu se adună la câte un loc deschis, fără iarbă și nisipos. Un bărbătuș din aceste pĕsĕrĭ sbóră pe o crèngă din apropiere și începe a cânta, pe când pasĕrile celelalte se înșiră în horă, încep și ele a cânta și dansând bat din aripĭ, ca și când ar voi sĕ dea tactul. — Se mai află încă un soiu de pasĕrĭ numit Rubicola, sĕu cocoșul de munte. Aceste pasĕrĭ încă se adună la olaltă într'un loc încunjurat de tufișe, ca sĕ fiă scutite de privirea ómenilor. Acolo pasĕrile, unele pe jos, altele pe tufișe, încep a dansa și piscui. Una dintre ele, ca și când ar fi vătaful lor, se pune în mijloc și le jócă până se obosesce, după acésta pășesce alta în locul ei și așa mai departe până când fiăcare și-a arătat ceea-ce scie.

*

Colecțiune de dantele.

Regina Angliei, Victoria, are o colecțiune de dantele, ce valoréză un milion șése sute mii de mărcĭ (1 marcă=60 cr.) Principesa de Wales are tot o ast-fel de colecțiune în valóre de un milion de mărcĭ. Pe aceste înse le întrece colecțiunea de dantele a Papei, care prețuesce 4 milióne mărcĭ.

*

Averea Papei.

Se ḑice, că Papa are atâta aur și argint în monete comemorative, lanțurĭ și alte scule, încât, décă tóte acestea s'ar topi, s'ar puté bate din ele mai mulțĭ banĭ în aur și argint, decâțĭ se află în circulațiă în tóte țĕrile din Europa.

*

Colorile predilecte ale monarchilor

Monarchului nostru cu deosebire ii place a purta uniformă de colóre cenușie sĕu verde închisă. Impĕratului Germaniei ii place mai ales uniforma roșie și albastră cu brodăriă de aur. Regelui Greciei colórea deschisă. In fine colórea predilectă a Sultanului este roșie închisă.

POSTA REDACȚIUNEI.

D-lui *P. Băran*, Nereu. Adresați-vĕ, de cumva mai aveți lipsă, la „Reuniunea agricolă română" în Sibiiu (Nagy-Szeben.)

D-lui *Argus*, Bihor. Intîmpinarea este a se trimite acelui ḑiar, unde s'a publicat atacul.

D-lui *Sim. Chereban*, Vințul de jos. In 4 (16) Dec. 1899 vi s'a trimis un pachet cu o candelă de argint pentru noua biserică gr. or. Sunteți din partea donatorului a achita primirea, fiă pe cale privată, ori publică.

Călendarul sĕptĕmânei.

MARTIE. are 31 ḑile. GERMĔNAR.

Ḑilele	Călend. Iul. v.	Călend. Greg.
Dum.	19 M. Hrisan și Darie	1 April. Judica
Lunĭ	20 Ssfțĭ ucișĭ în munțĭ	2 Francisc
Marțĭ	21 C. păr. Iacob	3 Richard
Merc.	22 S. m. p. Vasilie	4 Amalia
Joi.	23 C. Nicn. și 200 inv.	5 Vicentius
Viner	24 In b. v. Zaharia	6 Irina
Sâm.	25 † **Sf. P. Bunăvest.**	7 Hermann

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 30 Martie 1900

Mĕsura sĕu greutatea	Calitatea.	Valuta austr. Kor.	fil.
1 H. L.	Grâul cel mai frumos	11	80
"	Grâu mijlociu . .	11	40
"	Grâu mai slab . .	11	—
"	Grâu mesteceat . .	9	40
"	Sĕcară frumósă . .	7	60
"	Sĕcară mijlociă . .	7	20
"	Orz frumos . . .	6	80
"	Orz mijlociu . . .	6	40
"	Ovĕs frumos . . .	4	80
"	Ovĕs mijlociu . .	4	40
"	Cucuruz	8	—
"	Mălaiu	8	20
"	Mazăre	14	—
"	Linte	18	—
"	Fasole	9	20
"	Sĕmênță de in . .	22	—
"	Sĕmênță de cânepă	8	60
"	Cartofĭ	1	90
"	Măzăriche	—	—
1 kilă	Carne de vită . . .	—	88
"	Carne de porc . . .	—	96
"	Carne de berbece . .	—	—
100 kil.	Sĕu de vită próspĕt	50	—
"	Sĕu de vită topit .	72	—

Cursul la bursa din Viena.

Din 29 Martie 1900.

Renta ung. de aur 4%.	97.15
Renta de coróne ung. 4%. . . .	93.45
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½% .	100.20
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½% .	100.10
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	99.—
Bonurĭ rurale ungare 4%	93.15
Bonurĭ rurale croate-slavone . . .	93.75
Impr. ung. cu premii	164.25
Losurĭ pentru reg. Tisei și Seghedin .	141.70
Renta de argint austr.	99.40
Renta de hârtie austr.	99.15
Renta de aur austr.	98.20
Losurĭ din 1860.	136.—
Acții de-ale Băncei austro-ungară .	127.50
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	187.25
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	235.60
Napoleondorĭ	19.27
Mărcĭ imperiale germane	118.60
London vista	242.90
Paris vista.	96.35
Rente de coróne austr. 4% . . .	99.50
Note italiene.	90.20

Cursul pieței Brașov.

Din 30 Martie 1900.

Bancnota rom.	Cump. 18.88	Vênd.	18.96
Argint român.	Cump. 18.60	Vênd.	18.66
Napoleondorĭ.	Cump. 19.20	Vênd.	19.27
Galbenĭ	Cump. 11.30	Vênd.	11.40
Ruble Rusescĭ	Cump. 126.—	Vênd.	127.—
Mărcĭ germane	Cump. 58.50	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump. 10.72	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%	100.—	Vênd.	101.—

Cursul losurilor private

din 29 Martie 1900

	cump.	vinde
Basilica . .	13 20	14 —
Credit	395.	397.50
Clary 40 fl. m. c. . .	131.—	132.50
Navig. pe Dunăre . .	—.—	—.—
Insbruck . . .	65 —	67.—
Krakau . . .	63.—	65.—
Laibach . . .	50.—	51.—
Buda . . .	134 —	136.
Palffy . . .	131 25	132.25
Crucea roșie austr. . .	42 50	43 50
dto ung. . .	21 75	22.75
dto ital. . .	—	—.—
Rudolf . .	65 —	67.
Salm	172.50	174 50
Salzburg	56. —	58. —
St. Genois . .	182.—	184.—
Stanislau . . .	130 —	—.—
Trieitine 4½% 100 m. c.	178 —	184.
dto 4% 50 .	80 —	—.—
Waldstein . .	178.—	184.—
dto de 10 franci	— —	— —
Banca h. ung. 4%	—.—	—.—

Tĕrgul de rîmătorĭ din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 27 Martie de 31,295 capete, la 28 Martie au întrat 606 capete și au eșit 332 capete, rĕmânênd la 28 Martie un numĕr de 31,659 capete.

Se notéză marfa ungurésca: vechegrea dela 94—96 fil. marfă ungurésca tinĕră grea dela 102—103 fil. de mijloc dela 100—102 fil. ușóră dela 100—101 fil. Ung. de mijloc 99—100 fil. — Sĕrbéscă: grea 99—100 fil., de mijloc 97—100 fil. ușóră: 98—99 fil. kilogram.

Bursa de mărfurĭ din Budapesta

din 29 Martie n. 1900

Sĕminţe	Qualitatea per Hect.	Prețul per 100 ch ogr. dela	până
Grâu Bănățenesc	80	7 45	7.46
Grâu dela Tisa	80	7.52	7.54
Grâu de Pesta	80	7.75	7.73
Grâu de Alba-regala	80	7.95	7.95
Grâu de Bácska	80	—.—	—.—
Grâu ung. de nord	80	—.—	—.—
Grâu românesc	80	—.—	—.—

Sĕminţe vechĭ orĭ nouĕ	soiul	Qualitatea per Hect.	Prețul per 100 chilgr. dela	până
Sĕcară		70—72	6.25	6 35
Orz	nutreț	60—62	6.10	6 20
Orz	de vinars	62.64	5 65	5.70
Orz	de bere	64.66	5.45	5.50
Ovĕs		39.41	5.45	5.55
Cucuruz	bănăț.	75	.—	.—
Cucuruz	altŭ soiu	73	.—	.—
Cucuruz	"	—	.—	.—
Hirișcă	"	—	5.30	5 35

Prețul pe 100 chilograme.

Productele	Soiul	Cursul dela	până
Sem. de trif.	Luțernă ungur.	38 —	48 —
—	transilvană	—.—	— —
—	bănățénă	—.—	—.—
"	roșia	56 —	62 —
Oleu de rap.	rafinat duplu	—.—	—.—
Oleu de in		—.—	
Uns. de porc	dela Pesta	55.—	56 —
"	dela țéră	— —	— —
Slănină	svântată	46 —	47 —
"	afumată	48.—	49 —
Sĕu		—.—	—.—
Prune	din Bosnia în buțĭ	16 50	17
	din Serbia în sacĭ	14.50	14 75
Lictar	slavon nou	18 —	18 50
"	bănățenesc	16 —	16 50
Nucĭ	din Ungaria		
Gogoșĭ	unguresci		
	sĕrbescĭ		
Miere	brută	—.—	—.—
"	galbină stracurată	—.—	—.—
Ceară	de Rosenau	—.—	—.—
Spirt	brut	—.—	—.—
	Drojdințe de spirt	—.—	—.—

Bursa de Bucurescĭ.

din 29 Martie n. 1900.

Valorĭ.	Dobêndă.	Scad. cup.	Cu banĭ gata
Renta amortisabilă	5%	Apr.-Oct.	94.½
" " (Impr. 1892 . . .	5%	Ian.-Iul.	94.½
" " din 1893	5%	" "	94.½
" " 1894 int. 6 mil.	5%	Apr.-Oct.	—.—
" " (Impr. de 32. ½ mil.	4%	Ian.-Iulie	82 —
" " (Impr. de 50 mil.	4%	" "	83 —
" " (Imp. de 274 m. 1890	4%	" "	83 ½
" " (Imp. de 45 m. 1891	4%	" "	83.½
" " (Im. de 120 iul. 1894	4%	" "	83.½
" " (Im. de 90 mil. 1896	4%	" "	84.½
Oblig. de Stat (Conv. rurale).	6%	Mai-Nov.	84.½
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10	" "	99.—
Oblig. comunei Bucurescĭ 1883	5%	Ian.-Iul.	—.—
" " " din 1884	5%	Mai-Nov.	—.—
" " " din 1888	5%	Iun.-Dec.	—.—
" " " din 1890	5%	Mai-Nov.	—.—
Scrisurĭ fonciare rurale . . .	5%	Ian.-Iulie	93.⅛
" " " "	4%	" "	78.—
" " urbane Bucurescĭ	5%	" "	86 ½
" " " Iașĭ . .	5%	" "	82 —
Oblig. Soc. de basalt artificial	6%	" "	—.—
	V. N.		
Banca Rom. ult div. fr. 12.81	500	150 v.	
Banca Nation. ult. div. 86.—	500	într. v.	2390
Banca agricolă	500	150 v.	375.—
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	într. v.	295.—
Naționala de asig. ult. div. 43 lei	200	" "	447.—
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	" "	—.—
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 15 l.	250	" "	—.—
Soc. Rom. de Hârtie ult. —	100	" "	—.—
„Patria" Soc. de asig. ult d. 4 lei	100	" "	—.—
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	" "	—.—
" " " " 2 em. u. d. 0	1000	" "	—.—
Soc. de fur. militare u. d. 60 lei	[illegible]	" "	—.—
„Bistrița" soc. p. f. hârtii 30	1000	" "	—.—
Societ. p. const. de Tramways	20	" "	—.—
20 francĭ aur			—.—

SCOMPTURĬ:

Banca naț. a Rom	8%	Paris	3½
Avansurĭ pe efecte	9%	Petersburg . .	5½
Casa de Depunerĭ	12%	Berlin	5½
Londra . . .	4%	Belgia	4%
Viena	4½	Elveția	5%

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Casă de vêndare

In strada Cacovei de jos nr. 18 (Scheiu) cu 3 odăi, 3 bucătării, boltă cu cârciumă, este de vêndare.

Amatorii de cumpărare sĕ se adreseze tot acolo. — (Chiriaşul de acum plătesce chiriă 160 fl. anual.
899.2—2

De închiriat

O locuinţă plăcută spre stradă în faţa sôrelui in etagiul I. strada castelului Nr. 1. constătătôre din 5 odăi bucătărie împreună cu cele necesare, pivniţă etc. şi grădiniţă în curte este de închiriat dela 29 Septemvrie.

Informaţii tot acolo la proprietara Mathilde Scheer născ. Leonhardt în curte la drépta

De vêndare.

O casă din strada Petrósa nr. 5 (Scheiu) cu dóue despărţăminte, în stânga cu o locuinţă din 5 odăi, pivniţă, curte spaţiósă cu fântână, în drépta 4 odăi, şopurĭ, coteţe etc., şi grădină mare, din causa strămutatului din Braşov **este de vêndare** din mână liberă.

Informaţiunĭ se pot lua la proprietarul caselor tot acolo. 3—3

Nicu A. Popovicĭ
Doctor în drept,
avocat.
Bucurescĭ, Strada Dionisie 58.
7(2—20,818)

PIUE IDRAULICE

pentru fabricĭ de postav, morĭ etc.

Realitatea cu piuă idraulică, pentru mărfurĭ de lână, arangiată complet cu tóte necesariile pentru piuă, situată în Scheiu **Podu Creţului G. B. Z. 3366—7/8 se va vinde** pe cale de licitaţie **in 3 Aprilie a. c. la 9 óre a. m.** în cancelaria oficiului de cărţĭ funduare.

Realitatea constă din **douĕ clădirĭ cu douĕ forţe de apă, care nicĭ-odată nu înghiaţă**, care eventual se pot folosi separat **la douĕ lucrărĭ.** Asemenea şi pentru morĭ de **gris, păsat şi făină şi alte întreprinderĭ ca ferestrae.**

Amatorii se învită cu tótă onórea la acésta licitaţiă.

906,2—3 **Martin Heinirich Lang.**

Deposit de postavurĭ ale fabricei **August Schwabe.**

P. T.

Avem onóre a recomanda On. public din din **oraş** şi dela sate **depositul** nostru de:

Postavurĭ şi stofe de Braşov,

Loden din pĕr de cămilă, pentru **mantale contra ploiĭ, postavurĭ** pentru **căptuşit trăsurĭ, kamgarn, Peravien** şi **Doskin negru, stofe Melton** şi **Demii** veritabile englesescĭ pentru costume şi pardesiurĭ din lână curată, cu preţurĭ cât e posibil de ieftin, cu tóte că preţul tortului de lână s'a scumpit.

Luăm asupra-ne garanţia pentru **haine după mĕsurĭ comandate la noi**, care la trebuinţă se pot lucra **în 24 óre fără cusur.**

Recomandăm şi asortimentul cel mare de haine gata pentru bărbaţĭ şi copiĭ, **Pardesiurĭ Haveloks inpenetrabile, costume de salon, mantale de gumi, Trees pentru biciclişti,** Ronde pentru copiĭ şi **Jachete Bord**, carĭ sunt lucrate după fasonul cel maĭ nou, solid şi bine.

Comande din provincie se efeptuéză prompt şi franco.

Rugându-ne de o cercetare numerósă,

Suntem cu tótă stima,

Depner, Roth & Westemean.

Strada Vămei Nr. 3.

902.2—6. Edificiul Sparcassei.

Postavurĭ din lână curată cu garanţie.

Mostre franco şi gratis.

Mare asortiment de haine gata pentru bărbaţĭ şi copiĭ.

A V I S.

Prenumeraţiunile la **Gazeta Transilvaniei** se potŭ face şi reînoi ori şi când dela 1-ma şi 15 a fiă-căreĭ lunĭ.

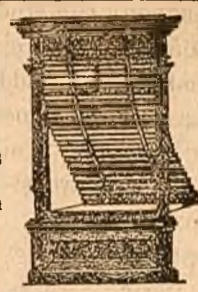
Domnii abonaţĭ sĕ binevoiască a arăta în deosebĭ, când voiesc ca espedarea sĕ li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se aboneză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămurit şi sĕ arate şi posta ultimă.

Administraţ. „Gaz. Trans.“

Mai ieftin ca orĭ şi ce concurenţă!

Jalusii patentate de lemn, în diferite colorĭ, cu uleĭ, fin lacheruite, din lemn resonant

Rolete de ferestri din vergeluţe de lemn, şi diferite ţesĕturĭ Gradl, Damast, Watterproof, cele maĭ nouĕ mostre

2 3 **liferéză ieftin şi montate gata**

SERVATIUS & GRAEF Braşov.

Mai ieftin ca orĭ şi ce concurenţă!

Mai ieftin ca orĭ şi ce concurenţă!

CONSPECTUL

tuturor celor 50,000 câştigurĭ.

Cel mai mare câştig în cel mai favorabil cas

1.000,000 coróne.

Câştigurile speciale sunt împărţite cum urmeză:

		Coróne
1	Prămie	600000
1		400000
1	„	200000
1	„	100000
2	„	90000
1	„	80000
1	„	70000
2	„	60000
1	„	40000
5	„	30000
1	„	25000
7	„	20000
3	„	15000
31	„	10000
67	„	5000
3	„	3000
432	„	2000
763	„	1000
1238	„	500
90	„	300
31700	„	200
3900	„	170
4900	„	130
50	„	100
3900	„	80
2900	„	40
50,000	câştig. în sumă de	13.160,000

INTINDE NOROCULUI MANA!

Mulţĭ au fost favorisaţĭ de noroc cumpărând un los dela noi!

Loterie de classă reg. ung. privil. oferă cele mai bogate şanse de câştigurĭ. Se începe acuma din nou. Din **100,000** losurĭ **50,000** se scrieză cu câştigurĭ în banĭ, aşa-dér jumĕtate din losurĭ trebue sĕ câştige conform specificăreĭ alăturate.

Nicĭ o loterie din străinătate nu are câştigurĭ aşa de marĭ, ca loteria de clasă ung.

Cel mai mare câştig în cas favorabil

Un milion coróne.

In total vin **treisprećece milióne 160,000 coróne** la sortire.

Intréga intreprindere e pusă sub supraveghierea statuluĭ.

Preţul original al losurilor stabilit după plan:

pentru o optime ($^1/_8$) fl. —.75 séu cor 1.50 fl
„ un pătrar ($^1/_4$) „ 1.50 „ „ 3.— „
„ o jumĕtate ($^1/_2$) „ 3.— „ „ 6.— „
„ un întreg ($^1/_1$) „ 6.— „ „ 12.— „

se trimet cu ramburs séu pe lângă trimiterea înainte a sumeĭ. Liste oficióse se espedéză după tragere. Planurĭ oficióse gratis.

Ne rugăm pentru comande de losurĭ originale a se trimite direct la noi **până în 7 Aprilie a. c.**

A. TÖRÖK & C°
casă de bancă
Budapesta, V. Waitznerring 4/a.

Multe şi fórte marĭ câştigurĭ am solvit noi prea stimaţilor noştri clienţĭ şi anume *în timp scurt peste treĭ milióne de coróne.*

Scrisóre de comandă de tăiat.

Domnuluĭ A. TÖRÖK & Co., Budapest.

Binevoiţĭ a trimite .... Losurĭ originale clasa I. a Loteriei de clasă reg. ung. împreuna cu planul oficial.

Suma de fl. .... { a se lua cu rambursul, ur- mézä cu mandat postal. } (Ce nu convine se ştergeţĭ).

Adresa acurată.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numĕrul à **10 fil.** se vinde la librăria **Nic. I. Ciurcu** şi la **Eremias Nepoţii.**